

Warvas Pia

”Tämähän näyttää ihan järjestölehdeltä”

Aivoitus-lehden suuntalinjat 2018 - 2020

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi (YAMK)

Mediatuottamisen koulutusohjelma

Opinnäytetyö

5.5.2017

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Pia Warvas ”Tämähän näyttää ihan järjestölehdeltä” – Aivoituksen suuntalinjat 2018 - 2020 62 sivua + 2 liitettä 10.5.2017
Tutkinto	Medianomi (YAMK)
Koulutusohjelma	Kulttuurin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Mediatuottamisen ja -johtamisen suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja(t)	Lehtori Antti Pönni
<p>Tämän tutkimuksen tavoitteena oli laatia valtakunnallisen Aivovammaliitto ry:n Aivoitus-lehdelle lukijatutkimuksen tulosten perusteella kolmiportainen suuntalinjasto. Vaikka Aivoitus on niillä alueilla, joilla ei ole aivovammayhdistystoimintaa, ainoa konkreettinen jäsenetu, ei lehteä ole aidosti ja laajamittaisesti tutkittu ja kehitetty tätä ennen. Tässä tutkimuksessa perehdyttiin siihen, ketkä lehteä lukevat, minkälaista sisältöä he haluavat lukea ja missä muodossa lehti halutaan saada. Erityisesti kiinnosti, että haluavatko lukijat lehden näyttävän järjestölehdeltä vai kaipaavatko he yleisaikakauslehtimäistä otetta. Tulosten perusteella laadittu suuntalinjasto jakautuu strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen osioon. Kaikissa osiossa lukijoiden ääni kuuluu vahvana. Tutkimuksesta saadun tiedon avulla Aivoituksesta on tarkoitus kehittää aidosti ja vahvasti lukijoita nykyistäkin enemmän kiinnostava julkaisu.</p> <p>Tutkimuksen perusteella tyypillisin Aivoituksen lukija on 41 – 50 -vuotias eläkkeellä oleva aivovamman saanut nainen. Hän asuu alueella, jossa on yhdistys tai ryhmä ja hän osallistuu säännöllisesti tai ainakin satunnaisesti sen toimintaan. Hän lukee lehden mieluiten printtiversiona. Hän lukee jokaisen numeron ja käyttää lukemiseen aikaa vähintään puoli tuntia. Hän on lukenut Aivoitusta jo yli viisi vuotta ja haluaisi saada lehden viisi kertaa vuodessa tai sitä useammin. Hän lukee lehdestä mieluiten aivovammaisten ihmisten haastatteluja ja muita artikkeleita eli teemaosiota. Tyypillisin lukija on perheestä, jossa Aivoitusta lukee hänen lisäkseen vähintään yksi muukin henkilö. Tyypillisin lukija kokee Aivoituksen aivovamma-alan tietolähteenä itselleen erittäin tärkeäksi. Hän saa artikkeleista erityisesti voimaa ja vertaistukea.</p> <p>Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tarkoitus on olla kehittämistyö, joka tukee opiskelijan oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittymistä. Työn on tarkoitus perustua aitoon työelämästä nousseeseen tarpeeseen. Nämä määritelmät toteutuivat koko prosessin ajan. Tutkimuksesta sai laajasti ideoita lehden teemoihin, sisältöihin ja ulkoasuun. Työn avulla Aivoitus saatiin nidottua liiton strategiaan ja tarkoituksipylänsä. Lisäetuna syntyi lehden kehittämiseen työkalupakki, jonka avulla jokainen liiton työntekijä voi omalta osaltaan seurata, että lehti kehittyy jatkossa tämän tutkimuksen mukaisena.</p>	
Avainsanat	lukijatutkimus, aivovamma, järjestölehti, suuntalinjat

Author(s) Title Number of Pages Date	Pia Warvas “This looks like a membership magazine” – Guidelines of Aivoitus 2018–2020 62 pages + 2 appendices 10 May 2017
Degree	Master of Culture and Arts
Degree Programme	Media Production and Management, Master's Programme
Specialisation option	Media Production
Instructor(s)	Antti Pönni, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to develop guidelines for the Aivoitus magazine, which is a membership journal of The Traumatic Brain Injury Association of Finland. A reader survey was used as a tool. Although Aivoitus is the only benefit for members in areas that do not have local brain injury associations, the magazine has not been largely studied or developed before this study. Research questions included who reads the magazine, what type of content they want to read, and in what form they want to get it. In particular, the aim was to find out whether Aivoitus should look like a membership magazine, as it does now, or rather a general magazine. Based on the results, strategical, tactical and operational guidelines were made. In terms of each research question, the reader's voice was strongly heard. Based on the results, Aivoitus will genuinely be developed to be even more suitable for its readers.</p> <p>Based on this study, a typical reader is a 41-50-year-old retired female who has a TBI. The typical reader lives in an area where there is an association or a group, and she participates on a regular basis, or at least occasionally, in its activities. She reads the magazine preferably as a printed publication. She reads each number and uses at least half an hour reading it. She has read the magazine for over five years and would like to receive it at least five times a year. Most preferably she reads interviews of people with a TBI and other articles. The most typical reader is from a family where Aivoitus is read at least by one other person. The most typical reader feels that the magazine is a very important source of information on TBI and that the articles gives her empowerment and a peer support.</p> <p>The purpose of a Master's Thesis is to support one's professional development. This goal was paid attention to throughout the process. The research gave plenty of ideas for the themes, content and layout of the magazine. Through this study, Aivoitus will truly be tied to the organization's strategy and purpose. An additional benefit, a toolbox, was developed for the magazine. With help of the toolbox, every employee of the organization is able to see that in the future the magazine will be developed using the guidelines presented in the thesis.</p>	
Keywords	reader survey, TBI, membership magazine, guidelines

1	Johdanto	1
2	Aivovammaliitto ja sen toiminta	3
2.1	Tapaturmainen aivovaurio eli aivovamma	4
2.2	Aivovammaliiton tavoitteet	5
2.3	Aivoitus-lehti Aivovammaliiton toiminnassa	6
3	Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet	7
3.1	Tutkimuskysymys	9
3.2	Aiempi tutkimus	9
3.3	Tutkimuksen menetelmä ja toteutus	10
3.4	Tutkimuslomakkeeseen pureutumista	12
3.5	Suuntalinjojen määrittely	13
3.6	Strateginen, taktinen ja operatiivinen suunnitelma	14
3.6.1	Strateginen osa	15
3.6.2	Taktinen taso	16
3.6.3	Operatiivinen taso	17
4	Tutkimustulokset	17
4.1	Painettu lehti pitää pintansa	19
4.2	Lukemisen säännöllisyys	21
4.3	Lukemiseen käytetty aika	21
4.4	Lehden lukupaikka	22
4.5	Samaa Aivoituksen numeroa lukevien määrä	23
4.6	Aivoituksen seuraamisaika	23
4.7	Toiveet ilmestymistiheydestä	24
4.8	Aivoituksen mieluisin osio	24
4.9	Toiveet Aivoituksen aihealueista	25
4.9.1	Aivovamma ja yhteiskunta	25
4.9.2	Kuntoutus, kuntoutuminen, terapiat	26
4.9.3	Selviytymistarinat	26
4.9.4	Perhe	27
4.9.5	Harrastukset ja urheilu	27
4.9.6	Yhdistystoiminta	28
4.9.7	Aivopähkinät	28
4.9.8	Sekalaiset ja yksittäiset	28
4.10	Aivoituksen aikaansaamaa toiminta	29
4.11	Aivoituksen merkitys aivovamma-alan tietolähteenä	29
4.12	Toiveet ruotsiksi käännetystä juttumäärästä	30

4.13	Sisällön ja kiinnostavuus, lehden ulkoasu ja luettavuus	30
4.13.1	Artikkeleiden laatu ja kiinnostavuus	30
4.13.2	Aivoituksen ulkoasu	31
4.13.3	Aivoituksen luettavuus	31
4.14	Artikkelien kiinnostavuus, luettavuus ja ulkoasu	33
4.14.1	Lehden sisältö	33
4.14.2	Selkeydestä ja selkokielisyydestä	35
4.14.3	Juttuideat	35
4.14.4	Käännetty materiaali	36
4.15	Aivoituksen 1/2017 mielenkiintoisin artikkeli	36
4.15.1	Perustelut mielenkiintoisimmalle artikkelille	38
4.16	Mielenkiintoisin vakiopalsta	40
4.17	Mielenkiintoisin yhdistysosion juttu	41
4.18	Taustakysymykset	42
5	Aivoituksen suuntalinjat	44
5.1	Strategisen tason suuntalinjat	45
5.1.1	Kenelle ja mitä	45
5.1.2	Julkaisutapa	49
5.1.3	Ulkoasu	50
5.2	Taktisen tason suuntalinjat	51
5.2.1	Vuositeemat ja lehtikohtaiset teemat	53
5.2.2	Operatiivisen tason suuntalinjat	54
5.2.3	Lehtikohtaiset juttukokonaisuudet	55
5.2.4	Tuotantoaikataulut vuosille 2018 ja 2019	57
5.3	Muut suuntalinjojen suositukset	57
6	Johtopäätöksiä ja ajatuksia tulevasta	58
6.1	Opinnäytetyö oppimisprosessina	60
7	Lähteet	63
Liitteet		
Liite 1 Kyselylomake		
Liite 2 Työkalupakki ja tuotantoaikataulu vuosille 2018 - 2019		

1 Johdanto

Tässä tutkimuksessa selvitetään, että minkälaisia lukijaprofiileita Aivovammaliitto ry:n julkaisemalla Aivoitus-lehdellä on ja miten lehteä pitää kehittää lukijakunnan tarpeita ja toiveita parhaimmalla mahdollisessa tavalla vastaavaksi. Lukijaprofiilien avulla lehdelle laaditaan suuntalinjat, jotka jakautuvat strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen osaan. Strategisessa osassa lehteä katsotaan tämän tutkimuksen pohjalta tehdyssä kehittämissuunnitelmassa kolmen vuoden ja sekä taktisessa että operatiivisessa osassa kahden vuoden yksityiskohtaisella perspektiivillä. Jatkossa strategiset suuntalinjat laaditaan Aivovammaliiton strategiakauden tavoin viideksi vuodeksi, taktinen osio laaditaan edelleen kahden vuoden mittaiseksi ja operatiivinen osio vuodeksi kerrallaan. Koska Aivoitusta kehitetään nyt ensimmäistä kertaa koko sen historian aikana lukijoiden toiveiden ja tarpeiden pohjalta, halutaan lehden kehittäminen käynnistää mahdollisimman tehokkaasti. Sen vuoksi laaditaan ensimmäisissä suuntalinjoissa myös yksityiskohtainen operatiivinen suuntalinjasto kahdeksi vuodeksi. Strategisen osion kolmivuotiskausi puolestaan johtuu siitä, että liiton nykyinen kokonaisstrategia on voimassa vuoden 2019 loppuun saakka.

Kehittämistyön tavoitteena on varmistaa, että Aivoitus on laadukas ja lukijoita kiinnostava julkaisu. Aivoitus ei voi olla erillinen saareke, vaan sen pitää olla kiinteä osa liiton toimintaa ja vastata sekä liiton perustehtävään että nivoutua kokonaisstrategiaan. Tarkoituksena mukaan liiton perustehtävä on edistää aivovammaisten henkilöiden ja heidän omaistensa suoriutumista yhteiskunnassa itsenäisesti ja yhdenvertaisina. Sääntöjen mukaan yksi perustehtävän toteuttamiskeino on harjoittaa valistus-, tiedotus-, neuvonta- ja julkaisutoimintaa. (Aivovammaliitto.fi 2017.) Liiton strategiassa puolestaan mainitaan, että Aivovammaliiton tunnettuuden kasvattaminen on nykyisen strategiakauden tärkein toiminnallinen tavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi avainasemassa on tiedotuksen lisääminen. Liiton toimintaa kehitetään vuorovaikutuksella jäsenistön kanssa. Strategiassa todetaan, että mitä enemmän olemme keskenämme vuorovaikutuksessa, sitä paremmin olemme perillä tarpeista ja kehityskohteista sekä pystymme reagoimaan ja vaikuttamaan niihin. (Aivovammaliitto.fi 2017.) Tästä tutkimuksesta johdetut tulokset ovat strategian edellyttämää vuoropuhelua jäsenistön kanssa. Tutkimuksen avulla saamme selville lehteen liittyvät tarpeet ja kehittämiskohteet. Suuntalinjojen avulla reagoimme lukijakunnasta nouseviin kehittämissideoihin. Tällä pyritään vahvistamaan kokonaisstrategiassa

mainittua oletusta, että mitä tyytyväisempiä jäsenemme ovat, sitä hyvinvoivempia, toimintakykyisempiä ja sitoutuneempia he Aivovammaliiton ja aivovammayhdistysten toimintaan ovat. (Aivovammaliitto 2017).

Työskentelen toimeksiantajani, eli tapaturmaisen aivovaurion - eli aivovamman - saaneiden edunvalvontajärjestössä Aivovammaliitto ry:ssä tiedottajana ja liiton julkaisemassa Aivoitus-lehdessä toimittajana. Toimenkuvastani puolet on suunniteltu käytettävän toimittajan töihin ja puolet muihin tiedotustehtäviin.

Vuonna 2012 Aivoitus liittyi Aikakauslehtien liittoon ja pääsi sen kustantamana alkuvuodesta 2014 mukaan laajaan lukijatutkimukseen. Tuolloin tutkimustuloksista kävi muun muassa ilmi, että 94 % lukee jokaisen numeron, 68 % haluaa lukea vain painettua lehteä ja 58 % lukijoista toivoisi lehden ilmestyvän nykyistä neljää kertaa vuodessa useammin. (Warvas 2014, 31.) Tämän tutkimuksen avulla lehteä ei kuitenkaan kehitetty mitenkään, eikä se varsinaisesti siihen eväitä antanutkaan. Tutkimus herätti kuitenkin mielenkiinnon lehden kehittämistyölle, vaikka sen arvosanat varsin mairittelevia olivatkin. Aiempaan tutkimukseen palataan sivulla 9.

Vuoden 2014 loppupuolella asiantuntijaraati arvioi samaista Aivoituksen numeroa 1/2014 Aivovammaliiton kattojärjestön, Suomen sosiaali- ja terveys SOSTE ry:n, aikakauslehtiklinikalla. Pääkouluttaja tokaisi lehdestä, että sehän näyttää aivan järjestölehdeltä – eikä tätä tokaistu positiivisessa mielessä. Lukijatutkimuksen innoittamana ja aikakauslehtiklinikan palautteiden perusteella alettiin toimituksessa pohtia, että pitääkö Aivovammaliiton tehdä jatkossakin järjestölehteä vai olisiko meidän muutettava julkaisu yleisaikakauslehdeksi. Tässä tutkimuksessa haetaan vastausta kysymyksiin, kenelle ja minkä sisältöistä lehteä liiton pitää julkaista, keitä kuuluu sidosryhmiin ja miten ja millä keinoin eri sidosryhmille kannattaa viestiä.

Mediatuotteiden laatua voidaan tarkastella professionaalisen, kuluttajalähtöisen, liiketoiminnallisen ja yhteiskunnallisen laadun näkökulmasta. Esimerkiksi aikakauslehden laatua voidaan arvioida ammattiyhteisön arvostamilla kriteereillä, lukijoiden kokemusten ja mieltymysten perusteella, taloudellisten tuloksellisuuden ja kannattavuuden sekä brändin tavoitteiden saavuttamisen perusteella tai sen perusteella, miten tuote toteuttaa erilaisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia arvoja. (Malmelin & Villi 2015, 145.)

Tämä tutkimus toteutetaan kysymällä lukijoiden kokemuksia ja mieltymyksiä. Näihin saadaan vastaus lukijatutkimuksen avulla. Tutkimuksessa kysytään mielikuvia Aivoituksesta

yleensä ja erityisesti Aivoituksesta 1/2017. Kyselyyn voi vastata joko sähköisellä lomakkeella tai Aivoitus-lehden välissä olevalla paperiversiolla. Paperilomakkeen postimaksu on maksettu valmiiksi.

Perusjoukkona on Aivovammaliiton jäsenrekisteri, joka toimii samalla Aivoitus-lehden tilausrekisterinä. Numeroa 1/2017 menee lehden tilausrekisterin mukaan jäsenille ja muille lehtitilaaajille 2 205 kappaletta ja lisäksi palvelutaloihin, joissa lehdillä voi olla useita lukijoita, 45 kappaletta.

Tämän työn luvussa kaksi luon katsauksen Aivovammaliiton ja Aivoitus-lehden historiaan sekä selvitän, mitä tapaturmaisella aivovauriolla tarkoitetaan ja miten aivovamma voi vaikuttaa sen saaneisiin ihmisiin. Varsinainen tutkimusosio alkaa luvusta kolme, jossa esittelen tutkimuskysymyksen ja teoreettisen viitekehyksen. Luvussa neljä pureudun yksityiskohtaisesti tutkimustuloksiin. Luvussa viisi luon teoreettisen viitekehyksen ja tutkimustulosten pohjalta Aivovammaliiton Aivoitus-lehdelle strategisen, taktisen ja operatiivisen suuntalinjaston. Viimeisessä luvussa pohditaan sitä, miten tämä työ kehittää Aivovammaliiton viestintää ja erityisesti omaa työtehtävää sekä pureudutaan jatkotutkimusideoihin. Liitteissä voi tutustua lukijatutkimuslomakkeeseen sekä työn lisätuotoksena syntyneeseen työkalupakkiin, jolla paitsi Aivoitus-lehden toimitus, myös kaikki liiton toimihenkilöt voivat jokapäiväisessä työssään omalta osaltaan varmistaa, että lehti kehittyy tämän tutkimusten tulosten mukaisesti.

2 Aivovammaliitto ja sen toiminta

Aivovammaliitto on aivovammautuneiden ihmisten ja heidän läheistensä etujärjestö, jonka tarkoituksena on edistää aivovammaisten henkilöiden suoriutumista yhteiskunnassa itsenäisesti ja yhdenvertaisina muun väestön kanssa. Toiminnan tavoitteena on myös aivovammojen tutkimuksen, hoidon ja ennaltaehkäisyn kehittyminen. Vuonna 1992 perustetun Aivovammaliiton toimintaan kuuluu oleellisesti:

- neuvonta, ohjaus ja vertaistuki aivovammoihin liittyvissä asioissa
- tiedottaminen ja koulutus
- sopeutumisvalmennuskurssien järjestäminen vammautuneille ihmisille ja heidän läheisilleen
- yhdistystoiminnan tukeminen
- vaikuttaminen ja
- yhteistyö muiden vammaisjärjestöjen ja viranomaisten kanssa. (Aivovammaliitto 2017.)

2.1 Tapaturmainen aivovaurio eli aivovamma

Aivovamma eli tapaturmainen aivovaurio syntyy päähän ja aivoihin kohdistuvan ulkoisen energian vaikutuksesta. Energia voi olla peräisin suorasta iskusta (esimerkiksi lyö pään katuun liukastuessaan), aivoihin kohdistuvasta voimakkaasta hidastuvuusliikkeestä (esimerkiksi auto-onnettomuuden aiheuttama äkkiä pysähtyminen, jolloin pää heilahtaa voimakkaasti ja aivot sinkoilevat kallon seinämiin) tai aivokudokseen tunkeutuvasta vierasesineestä (esimerkiksi luoti). (Aivovaurio.fi 2017).

Putoamiset ja kaatumiset aiheuttavat noin 65 prosenttia aivovammoista ja ovat niiden yleisin aiheuttaja. 20 % aivovammoista tulee liikenneonnettomuuksissa, 5 % väkivaltatapahtumissa ja loput edellisten yhdistelmistä tai tuntemattomista tai sekalaisista syistä. Työikäisten vakavista vammoista valtaosa, jopa 70 %, syntyy liikenneonnettomuuksissa. Ikäihmisillä kaatumiset ovat vakavien vammojen tavallisin syy. Kaikista aivovammoista kaksi kolmasosaa sattuu miehille, ja tapaturman aiheuttama aivovamma on alle 45-vuotiaiden aikuisten yleisin välitön kuolinsyy. (Käypä hoito -suositus: Aivovammat 2008.)

Aivovamman aiheuttama energia voi aiheuttaa kudosisäilyvaurioita, joita kutsutaan primääri- vaurioiksi eli ensisijaisiksi vaurioiksi. Niistä tärkeimpiä ovat erilaiset verenvuodot (epiduraali-, subduraali- ja subaraknoidaalivuoto), aivoruhje ("mustelma", ruhje aivoissa) tai yleisin vammamekanismi diffuusi aksonivaurio DAI (solujen vaurio, ilmiö, jossa hermosolujen päänhaarojen vaurioituminen johtaa hermosolujen välisten yhteyksien katkeamiseen). (Aivovaurio 2017). Nämä ovat tapaturmaisen aivovamman akuutteja vaurioita. Tällä hetkellä aivovammat jaetaan niiden vaikeusasteen mukaan erittäin lieviin, lieviin, keskivaikeisiin, vaikeisiin ja erittäin vaikeisiin aivovammoihin. (Käypä hoito -suositus: Aivovammat 2008).

Erittäin lievän aivovamman, eli kansanomaisesti aivotärähdyksen, saaneista valtaosa toipuu oireettomaksi. Mitä vakavammasta vammasta on kyse, sitä todennäköisemmin siitä jää pysyviä oireita. (Aivovammaliitto.fi 2017.)

Aivovammaisen ihmisen elämässä merkittävää on juuri aivovamman jälkitila. Jälkitilalla tarkoitetaan tapaturman välittömien vaikutusten paranemisen jälkeen ilmeneviä pitkäaikaisia tai pysyviä muutoksia (Aivovaurio.fi 2017.)

Aivovamman aiheuttamia jälkitilan oireita voivat olla:

epänormaali väsymys ja rasituksen sietokyky
 tarkkaavuuden ylläpidon ja keskittymisen heikentyminen
 muistitoimintojen häiriöt, erityisesti lähimuistin heikentyminen
 aloite- ja suunnittelukyvyyn heikentyminen
 toiminnan ja ajattelun hidastuminen ja juuttuminen
 sanojen löytämisen ja sanattoman viestinnän ymmärtämisen vaikeus
 vaikeus itse tunnistaa vamman aiheuttamia oireita ja muutoksia
 toimintojen, tunteiden ja käyttäytymisen hallinnan vaikeudet, kuten ärsykeherkkyys, äkkipikaisuus, ärtyneisyys, arvaamattomuus, korostuneet mielialan vaihtelut
 luonteen muutokset, luonteenpiirteiden korostuminen tai latistuminen
 arviointikyvyyn ja kriittisyyden heikentyminen
 ajattelun muuttuminen konkreettiseksi ja lapsenomaiseksi ja erilaiset fyysiset oireet, kuten halvaukset, tasapainohäiriöt, päänsärky, epilepsia, unihäiriöt, näkökenttäpuutokset, puheen vaikeudet. (Aivovaurio.fi 2017.)

Aivovamman saaneiden henkilöiden läheiset nostavat vaikeimpien oireiden listalle muun muassa hitauden, huonon muistin, väsymyksen ja nopeat mielialan muutokset. (Powell 2005, 22). Nämä seikat vaikuttavat olennaisesti siihen, minkälaista lehteä aivovammaisille ihmisille kannattaa tehdä.

Aivovamman saaneiden tarkkaa määrää ei tiedetä, sillä kaikkia tapauksia eri rekistereitä. Aivovamman saa vuosittain arviolta 15 000 –20 000 suomalaista ja sen jälkitilan oireita on vähintään 100 000 henkilöllä. (Aivovammaliitto.fi 2017; Käypä hoito -suositus: Aivovammat 2008.)

Jälkitilalla tarkoitetaan tapaturman välittömien vaikutusten paranemisen jälkeen ilmeneviä pitkäaikaisia tai pysyviä muutoksia. Kun mukaan lasketaan vammautuneen lähipiiri, aivovamma koskettaa noin puolta miljoonaa suomalaista. (Aivovammaliitto.fi 2017.) Aivovammaliiton ja Aivoitus-lehden historia

2.2 Aivovammaliiton tavoitteet

Aivovammaliitto ry perustettiin 18.8.1992. Perustajajäsenenä oli neljä alueellista aivovammayhdistystä ja aloite tuli silloisen Käpylän kuntoutuskeskuksen aivovamma-ammatilaisilta. (Lindstam & Tiusanen & Warvas 2013, 6-9.) Syntysysäyksen valtakunnalliselle liitolle antoi kokemus siitä, etteivät pelkät alueelliset yhdistykset kykene ajamaan

tarpeeksi tehokkaasti aivovammaisten ihmisten ja heidän läheistensä asioita (Lindstam ym 2013, 9), eivätkä kykene kohentamaan hoito- ja kuntoutuskäytäntöjä (Lindstam ym 2013, 10).

Alkuvuosina liitto oli pieni ja vähävarainen järjestö, jonka toiminta perustui vahvasti vapaaehtoisuudelle ja jäsenmaksuille (Lindstam ym 2013, 10). Raha-automaattiyhdistys myönsi ensimmäisen avustuksen sopeutumisvalmennustoiminnan kehittämiseksi vuonna 1993 (Lindstam ym 2013, 9). Ensimmäinen yleisavustus myönnettiin vasta vuonna 2000. (Lindstam ym 2013, 11).

Aivovammaliitto nosti tiedotuksen tärkeäksi heti alkuvaiheessa. ”Jo alkuvuosinaan liitto lähti kehittämään aivovammautuneiden ja heidän omaistensa tiedotus-, vertaistuki- ja edunvalvontajärjestöksi - - strategiana oli alkuvuosina koota asiantuntemusta ja lähteä sitä sitten jakamaan sekä puhutussa että kirjoitetussa muodossa”, kertoo alkuvuosista asti aktiivisesti toiminut Annikki Karjalainen (Lindstam ym 2013, 10.) Siitä huolimatta tiedotustyöhön satsattiin varsin myöhäisessä vaiheessa, sillä ensimmäinen tiedottaja työskenteli liitossa vuosina 2005 – 2006 ja toinen aloitti 2009 (Lindstam ym 2013, 12, 14). Tiedottamisella haluttiin vaikuttaa vammautuneiden ihmisten aseman kohentumiseen ja toteuttaa oikeuksienvälontaa. (Lindstam ym 2013, 86).

2.3 Aivoitus-lehti Aivovammaliiton toiminnassa

Tärkeimmäksi tiedonjakokanavaksi muotoutui oma lehti (Lindstam ym 2013, 86.)

Ensimmäisinä vuosina lehden nimi oli AVL-Yhteys. Yhteys-sanalla kuvattiin lehden avulla syntyvää yhteyttä vammautuneiden, heidän omaisten ja aivovamma-alan ammattilaisten välille. (Lindstam ym 2013, 89.)

Alkuvuosina lehti valmistui vapaaehtoisvoimin. Lehden päätoimittajana toimi liiton puheenjohtaja Kari Vanhapiha, joka oli ennen vammautumistaan työskennellyt toimittajana (Lindstam ym. 2013, 69). Jutut kirjoitettiin talkoovoimin ja taitto tehtiin sekin vapaaehtoisuutena tekstinkäsittelyohjelmalla. (Lindstam ym 2013, 89.) Lehti ”painettiin” kopiokoneella, osoitetarrat tulostettiin ja liimattiin itse ja postitus hoitui niin, että ”toimitus” raahasi lehdet itse postiin. Seuraava askel oli se, että kirjapaino alkoi kuvata lehden tekstisivut ja liitti niihin kuvat originaaleista kuvaamalla. (Lindstam ym 2013, 89.)

Vuosituhanen vaihteessa lehteä alettiin taittaa tekstinkäsittelyn sijaan taitto-ohjelmalla vapaaehtoisvoimin. (Lindstam ym 2013, 90.) Vuonna 2002 lehti sai ensimmäiset värisivunsa. Vuonna 2006 nimi muuttui ja AVL-Yhteydestä tuli Aivoitus. (Lindstam ym 2013, 90.) Sisältö on myös kehittynyt. Ensimmäisinä elinvuosinaan lehti raportoi tarkasti sisäisistä asioista, kuten hallituksen kokousten päätöksistä, mutta vuosien myötä lehti luopui moisesta raportoinnista. 2000-luvun loppupuolella jokaiselle lehdelle määriteltiin oma teemansa, ja artikkelit nivoutuivat kulloisenkin teeman ympärille. (Lindstam ym 2013, 90.) Lehti oli liiton syntyvuosina tärkeä, ja ainoa, valtakunnallinen vertaistuen kanava (Lindstam ym 2013, 91).

Painosmäärä on kehittynyt jäsenmäärän kasvamisen myötä. Esimerkiksi vuonna 1994 se oli 600 kappaletta, 2000-vuonna 1 400 kappaletta ja vuoteen 2011 tultaessa määrä vakiintui nykyiseen 3 000 - 4 000 kappaleeseen (Lindstam ym 2013, 90.)

Aluksi myös ilmoitusmyynti hoidettiin vapaaehtoisvoimin, mutta vuonna 2009 se ulkoistettiin alan ammattilaisille (Lindstam ym 2013, 92). Aivoitus-lehden lehtityöryhmä perustettiin vuonna 2010 (Lindstam ym 2013, 7). Vuonna 2011 lehdelle laadittiin oma graafinen ohjeensa, jota ulkoistettu taittaja noudattaa. Vuonna 2012 Aiovammaliitto ja Aivoitus-lehti liittyivät aikakauslehtien liittoon (Lindstam ym 2013, 92.)

3 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet

Aivoitus-lehti jakautuu kolmeen osioon, joita ovat: 1) teema-artikkelit ja muun toimitetun aineiston sisältävä teemaosio 2) maksetut mainokset sisältävä ilmoitusosio ja 3) yhdistysosio. Yhdistysosiossa on yhdistysten omista riennoista kertovia, usein yhdistystoimijoiden itsensä kirjoittamia lyhyitä tekstejä, yhdistysten ja liiton tapahtumakalenterit sekä kokouskutsut ja muut liiton tai yhdistysten tiedotteet. Lehdessä julkaistaan lisäksi muutamaa vakiopalstaa, jotka sijoittuvat sekä teema- että yhdistysosioihin.

Tutkimuksessa selvitetään, että minkälaisia lukijaprofiileita Aivoitus-lehdellä on ja miten lehteä pitäisi kehittää lukijakunnan tarpeita ja toiveita parhaimmalla mahdollisessa tavalla vastaavaksi. Tutkimuksen pohjalta laadittavat suuntalinjat vastaavat paitsi lukijoiden tarpeisiin, nivovat lehden osaksi Aiovammaliiton kokonaisstrategiaa ja sääntöjen tarkoituksypykälää.

Oletuksena oli, että Aivoitusta lukevat pääasiassa aivovamman saaneet ihmiset, heidän läheisensä ja alan ammattilaiset. Tutkimuksella haettiin vastausta siihen, miten suuri osa lukijoista kuuluu eri ryhmiin ja minkälaisia toiveita ja tarpeita lehden lukijoilla on.

Taulukko 1. Aivovammayhdistykseen liittymisen syyt. (Aivovammaliiton jäsenrekisteri)

Liittymissy	Summa
Yritys/yhteisö	5
Ammattilainen	74
Muu	30
Omainen/Läheinen	377
Tukijäsen	6
Vammautunut	1 132
Tuntematon	627
Kaikki yhteensä	2 251

Koska liittymissy on alettu rekisteröidä vasta vuonna 2012, on lähes 28 prosentin kohdalla liittymissy tuntematon. Kun myös ”liittymissy tuntematon” -rekisteröidyt otetaan huomioon (N = 2 251), jakautuvat liittymissyt seuraavasti:

liittymissy tuntematon	27,9 %
ammattilainen	3,3 %
muu	1,3 %
omainen	16,8 %
tukijäsen	0,3 %
vammautunut	50,3 % ja
yritys tai yhteisö	0,22 %

Kun tuntemattomasta syystä liittyneet perataan pois (N = 1 624), näyttäytyvät liittymismotiivit seuraavasti:

ammattilainen	4,6 %
muu	1,8%
omainen	23,2 %
tukijäsen	0,37 %
vammautunut	70 % ja
yritys tai yhteisö	0,3 %

Lukujen perusteella Aivovammaliiton jäsenistä kymmenestä seitsemän on vammautuneita ihmisiä, kaksi on omaisia ja yksi ammattilainen tai joku muu aivovamma-asioista kiinnostunut.

3.1 Tutkimuskysymys

Tutkimuksessa etsitään vastauksia siihen, minkälaisia tarpeita lukijoilla on suhteessa lehteen ja sen sisältöön (juttutyypit ja -kategoriat, kuten aivovammoihin liittyvä teema-artikkeli, yleisjuttu tai yhdistysjuttu), ulkoasuun, ilmestymistiheyteen ja jakelukanavaan (printti, verkko vai molemmat).

Koostuiko esimerkiksi edellisen tutkimuksen 68 prosenttia, jotka halusivat lukea vain painettua lehteä, tapaturmaisen aivovamman saaneista ihmisistä? Entä ketä kuului siihen 24 prosenttiin, jotka lukisivat mielellään myös sähköistä sisältöä? Olivatko he alan ammattilaisia ja vammautuneiden ihmisten läheisiä? Onko Aivovammaliitolla varaa olla ottamatta huomioon se joukko, joka haluaisi lukea lehteä myös modernien kanavien kautta? On olennaista erottaa, että missä roolissa vastaaja on: onko hän vammautunut ihminen, omainen, alan ammattilainen vai muu lukija. Tätä erottelua ei aiemmassa tutkimuksessa tehty.

Samalla saadaan selville, koetaanko yhdistysosion jutut, eli järjestölehtimäisyys tärkeimmäksi, vai kaivataanko lehteen yhdistysjuttujen sijaan pelkästään tai valtaosaltaan teema-artikkeleita aivovammasta ja/tai ylipäättään mielenkiintoisista ja ajankohtaisista ihmisistä vailla vammakytkeä.

3.2 Aiempi tutkimus

Tämän tutkimuksen pohjana on Aivoituksesta 1/2014 tehty lukijatutkimus, jonka toteutti Innolink Research –tutkimuslaitos. Warvaksen tutkimuksesta laatiman artikkelin mukaan (2014, 31) saatu palaute oli varsin positiivista ja kannustavaa. Tutkimukseen vastasi 158 henkilöä. Tutkija piti tuolloin määrää erittäin hyvänä. Tutkimuksen perusteella lehti luettiin tarkkaavaisesti: yli joka toinen käytti lukemiseen yli tunnin ja 94 % lukee jokaisen numeron. Joka toinen vastaaja sanoi lehden olevan edustamansa alan tiedonlähteenä erittäin tärkeän.

68 prosenttia vastaajista luki mieluiten painettua lehteä. Painetun lehden rinnalla nettilehteä halusi lukea 24 prosenttia.

34 prosenttia lukijoista piti silloista - ja nykyistä - ilmestymistiheyttä, eli neljää numeroa vuodessa, sopivana. Kuitenkin jopa 58 prosenttia toivoi saavansa Aivoituksen nykyistä useammin

Aivoituksen tyypillisin lukija oli 50 – 64 –vuotias nainen. Hän oli eläkeläinen ja asui Länsi-Suomen läänissä yli 30 000 asukkaan kaupungissa. Keskivertolukija oli seurannut Aivoitusta yli viisi vuotta. Yli 50 prosenttia kertoi, että lehtijulkaisu on edustamansa alan tiedonlähteenä hänelle erittäin tärkeä. Melko tärkeänä tietolähteenä Aivoitusta piti lähes 40 prosenttia.

Aivoituksen kuvailtiin antavan erityisesti tietoa tärkeistä asioista, uusia näkökulmia ja vertaistukea. Koskettavat tositarinat, hyvät artikkelit, haastattelut ja kuvat miellyttivät vastaajia. Lisää kaivattiin nuorista aivovammaisista ihmisistä kertovia juttuja sekä ylipäättään nuorille sopivaa aineistoa. Moni vastaaja kertoi, että lukee mieluummin asioista Aivoituksesta kuin etsii netistä. ”Lehti viestittää, että aivovammaa ei tarvitse hävetä”, kiitteli yksi vastaaja. Kokonaisarvosanaksi lehti sai 8,3/10. Ulkoasusta piti 8,1/10 ja sisällön koki kiinnostavaksi 8,4/10. Arvosteluasteikkona oli 4 – 10.

Aiempi tutkimus ei kuitenkaan varsinaisesti antanut eväitä lehden kehittämiseksi. Ensimmäisen arvioitavana oli vain viisi ennalta valittua osiota, joten toimitus teki jo valmiiksi valintaa lukijoiden puolesta. Toiseksikaan tutkimuksessa ei laajamittaisesti kysytty, että mitä ja minkälaista materiaalia he haluaisivat lehdestä lukea, vaan keskityttiin analysoimaan jo ilmestyneen viiden osion kiinnostavuutta. Kolmanneksi tutkimus oli monelle järjestölle tehty standarditutkimus, eikä siinä otettu huomioon liittokohtaisia painotuksia, kuten sääntöjä tai strategiaa.

3.3 Tutkimuksen menetelmä ja toteutus

Tutkimusotteeksi valittiin kvantitatiivinen. Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosentteihin liittyviä kysymyksiä. Tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta (Heikkilä 2008, 16.) Aineiston keruussa käytetään usein standardoituja tutkimuslomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen (Heikkilä 2008, 16.) Usein selvitetään myös eri asioiden välisiä riippuvuuksia (Heikkilä 2008, 16.) Aineistosta saatuja tuloksia pyritään yleistämään havainnointiyksiköitä laajempaan joukkoon. (Heikkilä 2008, 16.) Tutkimuksessa on myös avoimia kysymyksiä, jotka ovat tyypillisiä kvalitatiiviselle eli laadulliselle tutkimukselle. Kvalitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin miksi, miten, millainen. (Heikkilä 2008, 17.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on päätettävä kohderyhmä ja tiedonkeruumenetelmä. (Heikkilä 2008, 18). Heikkilä toteaa (2008, 18), että www-kyselyt soveltuvat vain sellaisille perusjoukoille, jossa jokaisella on mahdollisuus internetiä käyttää. Siksi tämä kysely

lähti myös Aivoitus-lehden 1/2017 liitteenä, joten internetiä käyttämättömätkin voivat vastata kyselyyn.

Tutkimus tehtiin survey-tutkimuksena. Heikkilä opastaa (2008, 19), että survey-tutkimuksessa aineisto kerätään tutkimuslomaketta käyttäen. Åbergin (1997, 177) mukaan viestinnän suunnittelussa olennaista on profilointi, eli tavoiteprofiilien osuvuuden testaus. Testaukseen käytetään yleensä tilastollisia menetelmiä. Näin saadaan selville lausumien keskinäiset kytkennät eli fasettirakenne, mitkä rakenteet sopivat kaikille kohderyhmän edustajille ja mitkä vain osalle.

Aiempi tutkimus toteutettiin vain sähköisenä versiona. Kyselylinkki lähetettiin kaikille, jotka olivat ilmoittaneet jäsenrekisteriimme sähköpostiosoitteensa. Saadakseni tuota kattavamman otannan, tämä tutkimus toteutettiin paitsi sähköisenä kyselynä, myös lehden välissä olevalla paperiversiona, jonka postimaksu oli jo valmiiksi maksettu. Sähköinen lomake oli auki 3.3.2017 klo 12 – 26.3. klo 23.59. Paperivastaukset ohjeistettiin palauttamaan viimeistään 26.3.2017.

Tutkimusta mainostettiin lehden lisäksi liiton nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa sekä lähetettiin muistutusviesti kaikille, joiden sähköpostiosoite on jäsenrekisterissä. Sähköposteja lähti 9.3.2017 yhteensä 1 349 kappaletta. Välittömästi bumerangina takaisin tuli 83 sähköpostia ja muutaman päivän kuluttua vielä kahdeksan, eli teoriassa 1 258 henkilöä sai lukijatutkimuksesta kertovan sähköpostin.

Tämän tutkimuksen kyselylomake jakautuu kolmeen osaan: yleisiin Aivoitus-lehteä arvioiviin kysymyksiin, lehden 1/2017 arviointiin sekä taustakysymyksiin. (LIITE 1). Kysymyksissä pyydetään arvioimaan myös eri osioiden hyödyllisyyttä ja mieluisuutta. Nyt lehti jakautuu teema-artikkeliosioon, yhdistysosioon ja vakiopalstoihin. Avoimien kysymysten kautta toivon saavani mahdollisimman paljon tietoutta lehdestä ja siitä, minkälaista Aivoitusta eri kohderyhmämme haluavat lukea. Arvioitava numero 1/2017 on Aivovammaliiton 25-vuotisjuhlavuoden juhlanumero. Aiemmassa tutkimuksessa sai arvioida vain viittä artikkelia, mutta tässä tutkitaan koko lehti – jos valitsisin ennakoon arvioitavat jutut, tekisin jo valintaa lukijoiden puolesta.

Kun tutkimustulokset on arvioitu, voimme tarvittaessa miettiä lehden tulevaisuuden uudeksi. Joko nyt on aika tehdä myös näköislehti nettiin? Pitäisikö ilmestymismäärää muuttaa neljästä viiteen vuodessa ja jos, onko siihen resursseja? Voisiko yksi lehti ilmestyä

ainoastaan sähköisenä? Pitääkö meidän kehittää lehteä nykyistä enemmän yleisaika-kauslehteä muistuttavaksi? Keitä kohderyhmiimme kuuluu, mitä eri kohderyhmien edustajat haluavat ja pitäisikö meidän – tavalla tai toisella – tavoitella vielä uutta kohderyhmää? Minkälaisia ovat lukijaprofiilimme? Voimmeko miellyttää heitä kaikkia? Haluammeko kenties jatkossa olla yleisaikakauslehti vai todeta, että kyllä, lehtemme tosiaan näyttää järjestölehdeltä ja niin sen pitääkin - olemme ylpeitä siitä!

3.4 Tutkimuslomakkeeseen pureutumista

Ikävalko (1995, 38) kertoo, että projektisuunnitelmassa kannattaa määritellä neljä eri kohtaa. 1) ketkä tai kuinka monta haluaa tavoittaa, 2) mikä on tärkein asia, mitä halutaan kertoa, 3) mikä on lopullinen tavoite ja 4) millä keinoilla tulokset voidaan saavuttaa. Juuri näihin kysymyksiin Aivoituksen suunnitelmassa haetaan vastauksia.

Viestin vastaanottajan tunteminen on vuorovaikutukseen perustuvan viestinnän perusta (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 14). Viestinnän lopputuloksen kannalta on etua, kun tiedetään, että missä olosuhteissa vastaanottaja lukee viestiä ja paljonko hän käyttää siihen aikaa. (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 15). Tämän vuoksi tutkimuksen pohjana olevassa kyselylomakkeessa selvitetään laajasti, *keitä* lukijamme ovat ja *mitä* ja *mistä* he haluavat lukea. Vastaanottajiin tutustutaan kysymällä heidän suhdettaan Aivovammaliittoon ja -yhdistyksiin, lukijaroolia (esimerkiksi vammautunut ihminen tai omainen) ja paikkaa, missä he lehteä lukevat (esimerkiksi kotona, töissä, jossakin muualla). Lisäksi kysytään, miten pitkään he lukevat yhtä numeroa ja miten pitkään he ovat olleet Aivoituksen lukijoita. Sidosryhmäanalyysillä kartoitetaan, mitkä ovat yhteisön ensisijaiset ja muut sidosryhmät, mitä mielikuvia heillä on tutkittavasta yhteisöstä ja mitä he odottavat yhteisöltä ja sen viestinnältä. (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 56).

Vastaanottajasta on hyvä selvittää perustiedot (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 12). Kortetjärvi-Nurmi & Murtola (2015, 15) toteavat, että yleensä tarpeellisia perustietoja ovat ikä sukupuoli, koulutus ja ammatti. Tässä tutkimuksessa perustiedoista kiinnostavia ovat ikä, sukupuoli ja ammattistatus.

Kortetjärvi-Nurmi & Murtola (2015, 48) kirjoittavat, että maineen johtamisessa sidosryhmät ovat tärkeitä kumppaneita. Mitä vahvempi identiteetti yhteisöllä on, sitä helpompi

sen on viestiä eri sidosryhmille. Vaikka tämä tutkimus ei sinällään tutki mainetta, kysytään tutkittavilta, että miten tärkeänä hän pitää Aivoitusta oikeanlaisen ja kiinnostavan aivovammatiedon välittäjänä.

Eri kohderyhmille viestintään eri tavoin, joten on tärkeä tietää, kenelle tai keille viestitään. Vastaanottaja vaikuttaa sekä esittämistapaan että julkaisumuotoon ja sen mukaan ratkaistaan, miten kukin kohderyhmä parhaiten tavoitetaan. (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 14.) On tärkeää saada tietää, lukisivatko esimerkiksi ammattilaiset mieluiten digiversiota ja vammautuneet ihmiset printtiä, sillä jos näin olisi, voisi ammattilaisteemanumeron tehdä pelkästään sähköisenä versiona, sillä se säästäisi taloudellisia resursseja. Tätä tutkitaan kysymällä, missä muodossa mieluiten lehteä lukisit ja mistä aiheista olet kiinnostunut. Lukijaprofiilit luodaan yhdistämällä taustatiedot lehden sisältöä ja muotoa käsitteleviin vastauksiin.

3.5 Suuntalinjojen määrittely

Tutkimustulosten pohjalta Aivoitus-lehdelle luodaan viestinnän suuntalinjat. Vaikka lehteä on vuosien varrella kehitetty niin sisällön osalta (lehtikohtaiset teemat määritellään vuodeksi kerrallaan ja vapaaehtoisista koostuva lehtityöryhmä auttaa kahdesti vuodessa haastateltavien ja juttuaiheiden pohtimisessa) kuin ulkoasunkin osalta (graafisen alan ammattilainen on rakentanut liiton graafisen ohjeen pohjalta lehdelle taittomallit ja määritellyt lehdelle värimaailman), on lehteä tarvittaessa uudistettava säännöllisesti. Erityisesti haluamme saada selville, että pitääkö lehteä kehittää nykyistä aikakauslehtimäisemmäksi, vai onko juuri ydinkohderyhmämme kannalta tärkeää, että lehti säilyy järjestölehtenä.

Hyödynnän kyselyssä soveltuvien osien aiempaa tutkimusta voidakseni vertailla, miten olemme osanneet vastata edellistutkimuksesta nousseisiin toiveisiin – vai olemmeko mitenkään. Tarkoituksena on kuitenkin ottaa aimo harppaus eteenpäin aiempaan tutkimukseen verrattuna. Sen sijaan, että tyytyisimme myhäilemään, että hyvin menee, hyödynnetään tutkimustuloksia aidosti tulevaisuuden suunnittelussa.

Koska on pohdittu, että pitääkö meidän tehdä järjestölehteä vai olisiko meidän muistutettava yleisaikakauslehteä, pitää tutkimuksen pohjalta tunnistaa eri kohderyhmät. Tutkin ja suunnittelen, että kenelle lehteä tehdään, ketkä ovat sidosryhmät ja miten ja millä keinoin eri sidosryhmille viestitään. On olennaista erottaa, että missä roolissa vastaaja kokee olevansa: onko hän vammautunut ihminen, omainen, alan ammattilainen vai muu lukija. Tätä erottelua ei aiemmassa tutkimuksessa tehty.

3.6 Strateginen, taktinen ja operatiivinen suunnitelma

Viestinnän tulee olla pitkäjänteistä ja tavoitteellista toimintaa, joten viestintää pitää suunnitella kuten kaikkia muitakin toimintoja. (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 54). Tutkimustulosten pohjalta Aivoitukselle laaditaan kolmiosainen suunnitelma, lehden suuntalinjat. Ikävalko kirjoittaa (1995, 31), että yrityksessä viestinnän suunnittelu jaetaan koko yhteisöä koskevaan kokonaissuunnitteluun tai yksittäistä hanketta, kuten esimerkiksi henkilöstö- tai asiakaslehteä, koskevaan projektisuunnitteluun. Kokonaissuunnittelu perustuu viestintästrategiaan, joka puolestaan lähtee koko yhteisön strategiasta.

Åbergin mukaan viestintä on kolmetasoinen johtamisen voimavara (1997, 34) Hän jakaa viestinnän suunnittelun strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen osaan, Kortetjärvi-Nurmi & Murtola (2015) puolestaan strategiseen ja operatiiviseen osaan. Yhdistelen edellä mainittuja teorioita soveltuvien osien ja jaan Aivoitus-lehden suuntalinjat 1. strategiseen, 2. taktiseen ja 3. operatiiviseen osaan.

Strategisella tasolla tähtäin on pitkällä ja siinä määritellään viestinnän peruslinjat. Viestinnän strateginen taso perustuu työyhteisön kokonaistrategiaan. Taktisella tasolla määritellään muun muassa viestinnän eri osa-alueiden toimintaohjeet ja määritellään yhteistyö- ja kohderyhmät. Taktinen taso tehdään yleensä 3 – 5 vuodeksi. Operatiivinen taso määritellään yleensä vuodeksi ja tehdään vuoden mittainen yksityiskohtainen suunnitelma. (Åberg 1997, 174 – 175.)

Strategisen tason suunnitelmaa kutsutaan yleensä viestintästrategiaksi (Kortetjärvi-Nurmi & Murtola 2015, 54). Elisa Ikävalko (1995, 30 - 31) kirjoittaa teoksessaan ”Käytännön tiedottaminen, yhteisöviestinnän käsikirja”, että viestintäsuunnittelun ensimmäiset askeleet ovat tavoitteiden määrittely, resurssien inventaario, mahdollisten osioiden karsinta ja lisäresursointi. Kirjassa puhutaan ylipäätään tiedottamisesta laajassa mitta-kaavassa ja yrityksistä, joissa mahdollisesti on erillinen viestintäosasto, mutta Ikävalkon teorioita voi hyödyntää myös Aivoitus-lehden viestintäsuunnitelman laatimisessa. Hän korostaa, että viestinnässä on kyse valinnoista ja painotuksista: mieluummin kannattaa tehdä kunnolla jotakin kuin raapaista osia kaikesta. Siksi on tärkeää tietää, minkälaisia lukijaprofiileita Aivoituksella on ja miettiä, voimmeko vastata kaikkien tarpeisiin, vai joudummeko profiloitumaan erityisesti tietyn lukijajoukon mieltymyksiä vastaavaksi.

3.6.1 Strateginen osa

Strategisella tasolla ylitse muiden nousee kyky visioida eli hahmottaa tulevaisuutta. (Åberg 1997, 26). Strategisella tasolla rakennetaan kehystarina, joka linkkaa toisiinsa perimän, vision ja nykytilanteen. (Åberg 1997, 34).

Ikävalko huomauttaa (1995, 32), ettei viestinnällä ole arvoa, ellei sitä nivelletä koko yhteisön toimintaan ja tavoitteisiin. Aivovammaliiton strategia kausille 2015 – 2019 on hyväksytty syysliittokokouksessa 2014. (Aivovammaliitto.fi 2017). Strategian toiminnallisista tavoitteista tärkeimpänä mainintaan liiton tunnettuuden kasvattaminen, johon sisältyy muun muassa viestintäsuunnitelman vuosittainen päivittäminen ja tiedotuksen ja markkinoinnin lisääminen.

Kokonaisstrategian pohjalta laadittu viestintästrategia on hyväksytty toukokuussa 2015 (Marttila & Porthén & Warvas 2015). Viestintästrategiassa liiton viestintä jaetaan Warvaksen kehittämän mallin pohjalta neljään osaan: sisäiseen tiedottamiseen, sisäiseen viestintään, ulkoiseen tiedottamiseen ja ulkoiseen viestintään seuraavasti:

Ulkoinen viestintä: Aivoitus, Facebook, Twitter, messut, tapahtumat

Ulkoinen tiedotus: nettisivut, lehdistötiedotteet, esitteet

Sisäinen viestintä: suusanallinen ja sähköiset keskustelut, sisäiset tapahtumat ja kokoukset, Facebookin suljetut ryhmät sekä yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa ja

Sisäinen tiedotus: yhdistystiedote, nettisivujen yhdistysosio ja muut määritellyt osiot, KOko-posti ja Vertu-posti

Strategian pohjalta on laadittu viestintäsuunnitelma (Aivovammaliitto 2015, päivitetty 12/2016, materiaali tutkijan hallussa), jota päivitetään vuosittain.

Vuodelle 2017 päivitettyssä viestintäsuunnitelmassa Aivoitusta linjataan seuraavasti:

Tavoite:

aivovammatietouden levittäminen
vertaistuki

Kohderyhmä:

vammautuneet
omaiset
suuri yleisö
ammattilaiset

Vastuuhenkilöt:

päätoimittaja
toimittaja

Mittarit:

teema-artikkeleiden määrä
saatava palaute (spontaani ja Lukijaraadin kautta kerätty)
säännöllisin väliajoin laaja lukijatutkimus (seuravaksi numerosta 1/2017)

Ikävalkon (1995, 32) teesit viestinnän kokonaissuunnittelusta, joka perustuu viestintästrategiaan ja joka puolestaan perustuu kokonaissstrategiaan, täyttyy Aivovammaliitossa. Aivoitus-lehti on jokisella strategia- ja suunnitelmatasolla keskeisessä roolissa, mutta päätöksiä siitä, *miten* me teemme sen, ei ole kirjattu. Koska strategia laaditaan pitkälle aikavälille ja se on melko pysyvä, kehottaa Ikävalko puhumaan mieluummin *viestinnän suuntaviivoista*.

Pitkä aikavälin viestintätavoitteet jäävät usein korulauseiksi kuten tunnettuuden lisääminen. (Ikävalko 1995, 34). Myös Aivovammaliiton strategiassa mainitaan, että tärkein tavoite on liiton tunnettuuden kasvattaminen. Lehden suuntaviivoissa pyrin yksityiskohtaisesti vastaamaan kysymykseen, miten tämä tehdään. Ikävalko (1995, 34) kehottaakin liittämään pitkän aikavälin suunnitteluun mukaan välineet ja keinot.

Ensimmäisellä, strategisella tasolla, määritellään lehden peruslinjat, kenelle lehteä teemme ja miten (kohderyhmät tunnistettu, ilmestymistiheys julkaisutapa, mitä lehdelle halutaan kertoa). Peruslinjoja määritellessä otetaan huomioon liiton strategia sekä viestintästrategia. Myös lehden on noudatettava päästrategioita, se ei voi olla oma erillinen lonkeronsa. Strategiakausi on liiton strategian ja viestintästrategian tavoin viisi vuotta.

3.6.2 Taktinen taso

Taktisella tasolla määritellään viestinnän järjestelyt, johon kuuluvat muun muassa viestinnän organisointi, huipputasovertailu ja kohderyhmien määrittelyt. (Åberg 1997, 34). Tiedottajan pitää tietää, keitä ovat keskeiset sidosryhmät. Kun sidosryhmät on selvillä, pitää viestit muotoilla kohderyhmien ehdoilla (Ikävalko 1995, 196.)

Taktisella tasolla suunnitellaan käytännön toimet siitä, miten lehteä hyödynnetään eri kohderyhmien tarpeita vastaaviksi (sekä vuotta 2018 että 2019 niveltävä vuositeema, joiden alle luodaan lehtikohtaiset teemat, mietitään tarvittaessa erilaisia julkaisutapoja eri kohderyhmille ja mahdollisesti erityisesti tietyille kohderyhmälle – joita voivat olla

omaiset tai ammattilaiset – suunnattua ainoastaan sähköisenä ilmestyvää numeroa). Taktinen taso suunnitellaan kahdeksi vuodeksi.

3.6.3 Operatiivinen taso

Operatiivisella tasolla paneudutaan viestinnän käytännön tasoon. (Åberg 1997, 35). Ikävalkon mukaan (1995, 35) pitkän aikavälin suunnittelun lisäksi on tarpeen tehdä käytännön toimintasuunnitelma esimerkiksi vuodeksi. Kortetjärvi-Nurmi ja Murtola (2015, 60) kehottavat kirjaamaan operatiiviseen suunnitelmaan päivittäisviestinnän käytännöt, mutta neljä kertaa vuodessa ilmestyvän lehden osalta operatiivista suunnittelua ei laadita aivan näin yksityiskohtaisesti. Sen sijaan suunnitellaan jokaisen lehden valmistusprosessi alusta loppuun.

Operatiivisella tasolla määritellään tarkka suunnitelma vuodeksi. Operatiiviseen suunnitelmaan määritellään lehtikohtaisesti 1) teemoihin liittyvät juttukokonaisuudet, 2) juttujen aineistopäivä, 3) päivä, jolloin jutut toimitetaan taittajalle, 4) ilmoitusten aineistopäivä, 5) päivä, jolloin ilmoitukset toimitetaan taittajalle, 6) oikolukupäivä, 7) painopäivä, 8) ilmestymisaika, 9) netissä toimivan Lukijaraadin vastausaika ja 10) viestintätyöryhmän koontumisajat ja rooli.

Näin lehdelle saadaan jatkuvuutta, eri vuosien ja numeroiden teemat nivoutuvat nykyistä paremmin yhteen ja ennen kaikkea vuositeemojen suunnittelussa on kuultu vahvasti lukijakunnan ääntä.

4 Tutkimustulokset

Aivoitus-lehtiä 1/2017 lähti kaikkiaan 2 205 kappaletta. Vastausaikaa tutkimukselle annettiin hieman yli kolme viikkoa eli 3.3. – 26.3.2017. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 364 henkilöä, mutta heistä peräti 205 ei ollut täyttänyt kyselyä loppuun tai tallentanut sitä ohjeiden mukaan. Että vastaukset olisivat tallentuneet, olisi vastaajan pitänyt painaa viimeisen kysymyksen jälkeen tallenna-nappulaa. Vaikka tästä ohjeistettiin, oli moni oletettavasti unohtanut tallennusnappulaa painaa.

Kaikki vastaukset mukaan lukien vastausprosentti oli 15,23 %. Kun mukaan otetaan loppuun asti vastatut ja asianmukaisesti tallennetut vastaukset (159 kpl), saadaan vastausprosentiksi 7,21 %. Vastausprosenttia voidaan pitää kohtuullisena. Jos kaikki vastaajat olisivat vastanneet kyselyn loppuun ja tallentaneet vastaukset ohjeiden mukaan, olisi

vastausprosentti ollut erinomainen. Postitse vastauksia saapui kyselyn aukioloaikana 35 kappaletta, joten lehden välissä mennyt paperiversio ei ollut turhaa resursointia. Pari viikkoa kyselyn sulkeutumisen jälkeen saapui vielä kahdeksan paperiversiota ja kolmen viikon kuluttua kuusi, mutta koska analysointi oli silloin jo hyvällä mallilla, jätettiin selkeästi myöhässä saapuneet vastaukset ottamatta huomioon tässä tutkimukseen. Myös myöhässä saapuneet vastaukset luettiin ja niistä otetaan opiksi käytännön työtä suunniteltaessa.

Mielenkiintoista oli, että paperiversiolla vastanneet olivat pääsääntöisesti paneutuneet vastaamiseen sähköisen lomakkeen täyttäjiä huolellisemmin. Paperiversiolla vastanneet täyttivät sähköisiin vastaajiin verrattuna kysymykset huolellisemmin, perustelivat vastauksensa tarkemmin vapaamuotoisessa palautteessa ja antoivat muutenkin enemmän vapaamuotoista palautetta sekä parempia arvosanoja. Jos 14 myöhässä tullutta lomaketta olisi otettu huomioon, olisi lehden kaikkien osa-alueiden arvosanat nousseet siitä, mitä nyt arvosanoiksi saatiin.

Tyypillisin Aivoituksen lukija on 41 – 50 -vuotias eläkkeellä oleva aivovamman saanut nainen. Hän asuu alueella, jossa on yhdistys tai ryhmä ja hän osallistuu säännöllisesti tai ainakin satunnaisesti sen toimintaan. Hän lukee lehden mieluiten printtiversiona. Hän lukee jokaisen numeron ja käyttää lukemiseen aikaa vähintään puoli tuntia. Hän on lukenut Aivoitusta jo yli viisi vuotta ja haluaisi saada lehden viisi kertaa vuodessa tai sitä useammin.

Hän lukee lehdestä mieluiten aivovammaisten ihmisten haastatteluja ja muita artikkeleita eli teemaosiota. Vakiopalstoista hänelle mieluisimpia ovat pääkirjoitus ja Liitto tiedottaa -sivu. Nykyinen ruotsinnosten määrä on hänestä sopiva. Tyypillisin lukija on perheestä, jossa Aivoitusta lukee hänen lisäkseen vähintään yksi muukin henkilö. Tyypillisin lukija kokee Aivoituksen aivovamma-alan tietolähteenä itselleen erittäin tärkeäksi. Hän saa artikkeleista erityisesti voimaa ja vertaistukea.

Lähes yhtä suuren lukijaryhmän muodostavat henkilöt, joiden lähellä on yhdistys tai ryhmä, mutta joiden toimintaan he eivät juurikaan tai koskaan osallistu sekä he, joiden lähellä ei ole lainkaan yhdistystä ja jotka eivät osallistu kauempanakaan olevien yhdistysten tai ryhmien toimintaan.

Oletus, että suurimman yksittäisen ryhmän muodostaisivat he, jotka eivät osallistu yhdistystoimintaan, osoittautui vääräksi. Yhdistysaktiivit osoittautuivat myös aktiivisimmiksi Aivoituksen lukijoiksi. Passiiviset osallistujat olivat toki lähes yhtä merkittävä ryhmä, mutta hävisivät lukemisinnoituudessa hieman aktiiveille. Siksi onkin pidettävä huolta, että yhdistystoimintaan osallistumattomat ja sitä kautta vertaistukea ja kokemusten jakamista vaille jäävät saavat näitä lehden kautta. Vertaistukea antavien juttujen lisäksi kannattaa lisätä vammaisen ihmisen elämää helpottavia neuvoja ja ohjeita sisältäviä juttuja.

Vaikka yli puoli tuntia ja yli tunnin lehteä lukevat ovat suurin ryhmä, isohko ryhmä ovat myös lehden parissa 15 – 30 minuuttia viihtyvät. On pidettävä huoli, että myös lyhyehkön ajan lehteä lukevat saavat siitä itselleen tärkeää sisältöä ja löytävät itseään kiinnostavat asiat helposti. Eri osioita ja niiden merkitsemistä kannattaa selkeyttää nykyisestäkin ja lisätä myös lyhyempiä, tietoiskun tyyliä, kirjoituksia.

Neljännän lukijatyypiryhmän muodostavat 51 – 60 -vuotiaat ja yli 60-vuotiaat lukijat. Aiemmassa tutkimuksessa suurimman yksittäisen lukijaryhmän muodostivat 50 – 64 -vuotiaat. Aivoituksen lukijakunta on siis hieman nuorentunut kolmessa vuodessa. Koska ikäryhmistä toiseksi tärkein ovat uuden tutkimuksen perusteella 51 – 60 ja kolmanneksi tärkein yli 60-vuotiaat, on myös ikääntyvät lukijat otettava huomioon. Vastauksissa toivottiinkin yli 60-vuotiaille sopivia juttuja ja neuvoja esimerkiksi kuntoutukseen hakeutumisesta.

Seuraavaksi vastaukset analysoitiin kohta kohdalta. Suorat lainaukset tutkittavien vastauksista otettiin mukaan sellaisenaan kaikkine kielioppi- ja kirjoitusvirheineen (sic).

4.1 Painettu lehti pitää pintansa

Vastaajilta kysyttiin, missä muodossa ilmestyvää Aivoitusta hän haluaisi mieluiten lukea.

Lähes kolme neljäsosa (67 %) vastaajista haluaa lukea Aivoitusta painetusta lehdestä. Painetun lehden rinnalla nettilehteä lukisi lähes yksi kolmasosa (28 %). Vain marginaalinen määrä tyytyisi pelkästään nettilehteen, uutiskirjeeseen tai lehden sijaan sosiaaliseen mediaan. Kutakin vaihtoehtoa kannatti pari prosenttia vastaajista.

Taulukko 2. Painettu lehti, nettilehti vai joku muu vaihtoehto

Miten mieluiten lukisit Aivoitusta	Lukumäärä (N = 153)	Prosenttia
Painetusta lehdestä	103	67,3 %
Pääasiassa painetusta, lisätietoja nettilehdestä	43	28,1%
Pelkästään nettilehdestä	2	1,3 %
Uutiskirjeenä	3	2 %
Sosiaalisesta mediasta	2	1,3 %

Kuten johdannossa sivulla 1 kerrottiin, vuoden 2014 lukijatutkimuksessa pelkästään painettua lehteä halusi lukea 68 % ja sen rinnalla nettilehteä 24 % vastanneista. Pelkästään painetun lehden suosio on pitänyt pintansa, mutta se on laskenut aiempaan tutkimukseen verrattuna yhden prosenttiyksikön. Nettilehteä painetun rinnalle kaipaavien määrä on sen sijaan noussut. Oletus oli, että nettilehteä suosivat omaiset ja asiantuntijat ja printtilehteä vammautuneet ihmiset. Tuloksista kävi ilmi, että sekä printtilehteä suosivissa että sekä printtiä ja sen rinnalla mielellään nettilehteä lukevissa on suhteessa saman verran vammautuneita ja omaisia. Koska liki 30 % toivoo jo saavansa sähköisen lehden painetun rinnalle, suositellaan Aivovammaliitolle näköislehden käyttöön ottoa. Suositukset kirjataan viestinnän suuntalinjojen strategiseen osioon.

Koska ohjelmasta, jolla tutkimus tehtiin, ei saa suoraan sellaista ristiintaulukointia, jossa verrataan useampaa eri muuttujaa, pitää se tehdä käsityönä. Halusin kuitenkin tarkastella lukijaprofiileita pienellä otannalla vielä niin, että mukana oli neljä muuttujaa: vastaajan ikä, sukupuoli, lukijarooli ja se, miten hän haluaa lehteä lukea. Otin kokonaismäärästä tähän tarkasteluun satunnaisotannalla 30 lomaketta. Niistä viidessä ei oltu vastattu joko kaiseen neljään kysymykseen, joten lopulliseen lähempään tarkasteluun jäi 25 lomaketta. Lähempi tarkastelu vahvisti, ettei iällä, sukupuolella tai lukijaroolilla ole merkitystä siihen, miten lehtensä haluaa lukea.

Otantaan päätyneistä 19 henkilöä halusi lukea lehden painettuna, neljä sekä painettuna että sen rinnalla nettiversiona ja yksi mulla tavoin, eli uutiskirjeenä. Valtaosa lukijaroolista, iästä ja sukupuolesta riippumatta haluaa sekä otoksen että koko aineiston mukaan lukea painettua lehteä. Satunnaisotoksessa painettua lehteä suosivista vammautuneita oli 68 prosenttia (73 % koko vastaajamäärästä), omaisia 26 prosenttia (18 % koko vastaajamäärästä) ja muita neljä prosenttia (viisi prosenttia koko määrästä). Satunnaisotantaan ei päätenyt yhtäkään alan ammattilaista tai opiskelijaa.

Taulukko 3. Ristiintaulukointiotos lukijaprofiileista (N = 25)

	Vam- mau- tunut	Omai- nen	Muu	Nai- nen	Mies	31 40	–	41 50	–	51 60	–	Yli 60
Paine- tusta	13	5	1	10	9	3		8		4		4
Paine- tusta ja netistä	2	1	1	3	1					3		1
Muu tapa		1			1			1				

4.2 Lukemisen säännöllisyys

Lukemisen säännöllisyyttä tutkittiin kysymällä, miten aktiivisesti vastaaja lukee lehden numeroita.

Aivoitusta luetaan varsin innokkaasti. Neljä viidesosaa (84 %) kertoo lukevansa lehden jokaisen numeron. Hieman vajaa 10 prosenttia lukee joka toisen numeron ja vain harvoin tai ei koskaan lehteä lukevia on vain murto-osa vastaajista.

Taulukko 4. Lukemisen säännöllisyys

Lukemisen säännöllisyys	Lukumäärä (N = 129)	Prosenttia
Jokainen lehti	109	84 %
Joka toinen lehti	11	9 %
Vain harvoin	6	5 %
Ei juuri koskaan	3	2 %

Vaikka lehteä luetaan edelleen mielellään, lukemisinnotkuus on laskenut hieman edellisestä tutkimuskerrasta. Vuonna 2014 jokaisen lehden ilmoitti lukevansa 94 prosenttia vastaajista. Mahdollisesti lukemisinnotkuuden laskuun on vaikuttanut muiden viestintäkanavien yleistymisen. Aivovammaliitto on esimerkiksi perustanut vuonna 2014 Twitter-tilin, Facebookin tykkääjämäärä nousee vuosittain ja liitolla on tällä hetkellä kolme nettisivustoa. Tähän kysymykseen liittyvät suositukset käsitellään viestinnän suuntalinjojen strategisessa osiossa.

4.3 Lukemiseen käytetty aika

Lukemiseen käytettyä aikaa tutkittiin kysymällä, kuinka kauan vastaaja yleensä lukee tai selailee Aivoitus-lehteä.

Lehden lukemiseen käytetyssä ajassa on hajontaa. Niukka enemmistö (34 %) lukee lehteä 15 – 30 minuuttia. Melkein yhtä suuri joukko (33 %) käyttää lehden lukuun puolesta tunnista tuntiin. Yli tunnin lehden parissa viihtyy viidesosa vastaajista. Pienimmän siivun (14 %) muodostavat lehteä enintään vartin verran lukevat.

Taulukko 5. Lukemiseen käytetty aika

Lukemiseen käytetty aika	Lukumäärä (N = 131)	Prosenttia
n. 15 min	18	14 %
15 – 30 min	44	34 %
½ h – 1 h	43	33 %
yli tunti	26	20 %

Lukemiseen käytetty aika on laskenut selvästi edelliseen tutkimukseen verrattuna. Aiemmin lehden lukemiseen käytti aikaa yli tunnin joka toinen, mutta nyt yli tunnin lehteä lukee vain joka viides.

Syynä lukemiseen käytetyn ajan lyhentymiseen lienee lehden sivumäärän vähentyminen. Aivovammaliito kokeili vuonna 2014 uutta konseptia, jossa se luopui lehden julkaisijan roolista. Samalla ilmoitushankinta siirtyi aiemmilta ilmoitushankkijoilta uudelle julkaisijalle. Kokeilu toi mukanaan sen, ettei ilmoituksia tullut aiempaan malliin, jolloin lehti oheni aiemmasta 64 sivusta 40 sivuun. Tämä puolestaan aiheutti, että juttuja sopi entistä vähemmän ja aiempaa harvemmista aiheista. Koska liiton ulkopuolisen julkaisijan käyttäminen osoittautui toimimattomaksi ratkaisuksi, kokeilusta luovuttiin kesken sovitun kokeilukauden. Liitto on toiminut lehden julkaisijana jälleen vuodesta 2015, joten lehti nousee pikkuhiljaa aiempaan kukoistukseensa ja sivumääräänsä. Tästä kohdasta suositukset annetaan suuntaviivojen strategisessa osiossa.

4.4 Lehden lukupaikka

Tutkimuksessa haluttiin tietää myös se, missä vastaaja lehteä lukee.

Valtaosa vastaajista (95 %) saa lehden kotiinsa. Kaksi prosenttia vastaajista lukee lehteä töissään ja kolme prosenttia muualla kuin kotona tai töissä. Kysymykseen vastasi kaikkiaan 126 henkilöä. Tätä kohtaa käsitellään suuntaviivojen strategisessa osiossa.

4.5 Samaa Aivoituksen numeroa lukevien määrä

Tutkimuksessa selvitettiin, että miten moni lukee vastaajan lisäksi samaa Aivoituksen numeroa. Hieman alle puolessa tapauksessa (46 %) vastaaja on ainoa, joka lukee tutkittavana olevaa lehteä, joten jopa yli puolta numeroista lukee useampi kuin yksi henkilö. Tällä kysymyksellä ei sinällään ole tekemistä lehden kehittämisen kanssa, mutta se kannattaa mainita lehden strategisessa osiossa. Luku kertoo erityisesti mainostajille, että lehden todellinen lukijamäärä on huomattavasti suurempi kuin mitä sen tilaajamäärä on.

Taulukko 6. Saman Aivoituksen lukijoiden lukumäärä

Kuinka moni perheessä lukee samaa Aivoitusta vastaaja mukaan lukien	Lukumäärä (N = 130)	Prosenttia
vain vastaaja itse	60	46 %
vastaaja + 1 henkilö	43	33
vastaaja + 2 henkilöä	19	15 %
vastaaja + 3 henkilöä	4	3 %
vastaaja + 4 tai useampi hlö	4	3 %

4.6 Aivoituksen seuraamisaika

Vastaajilta kysyttiin, että miten pitkään hän on lukenut Aivoitusta.

Lähes puolet vastanneista on lukenut Aivoitusta yli viisi vuotta. Sekä yhdestä kahteen vuoteen että kolmesta viiteen vuoteen lehteä lukeneita oli vastanneissa kumpiakin hieman reilu viidennes. Viisi prosenttia vastanneista oli henkilöitä, jotka lukivat lehteä nyt ensimmäistä kertaa.

Taulukko 7. Lehden seuraamisvuodet

Lehden seuraamisvuodet	Lukumäärä (N = 128)	Prosenttia
Ensimmäistä kertaa	6	15 %
1 – 2 vuotta	28	22 %
3 – 5 vuotta	31	24 %
yli 5 vuotta	63	49 %

Koska lehteä seurataan tyypillisesti pitkään, pitää sekä aiheissa että haastateltavissa olla riittävästi vaihtuvuutta. Tähän kohtaan pureudutaan erityisesti suuntaviivojen taktisessa osiossa.

4.7 Toiveet ilmestymistiheydestä

Aivoitus-lehti ilmestyy neljästi vuodessa. 35 prosenttia vastaajista pitää ilmestymistiheyttä sopivana. Kuitenkin peräti 66 prosenttia vastanneista haluaisi, että lehti kolahtaisi postiluukuista nykyistä useammin. Nykyistä harvemmin ilmestynvä lehti riittäisi sen sijaan vain vajaalle kymmenelle prosentille vastanneista.

Taulukko 8. Toive Aivoituksen ilmestymistiheydestä

Ilmestymistiheystoive	Lukumäärä (N = 126)	Prosenttia
2 kertaa vuodessa	11	9 %
4 kertaa vuodessa	44	35 %
5 kertaa vuodessa	11	9 %
6 kertaa vuodessa	33	26 %
useammin	27	31 %

Määrät olivat hyvin samankaltaiset kuin edellisessä tutkimuksessa. Silloin 34 prosenttia piti nykyistä ilmestymistiheyttä sopivana ja 58 toivoi saavansa lehden useammin kuin neljästi vuodessa.

Mahdollisuuksiin tehdä lehteä useammin kuin nykyään vaikuttaa erityisesti kolme seikkaa: 1) taloudelliset resurssit, 2) henkilöstöresurssit ja 3) ilmoitushankkijoiden valmius myydä ilmoituksia. Edellistutkimuksen jälkeen mahdollisuudet tehdä lehteä neljää numeroa useammin kaatuivat kaikkiin kolmeen. Koska toive saada lehti nykyistä useammin säilyy korkeana, kannattaa toiveeseen pyrkiä vastamaan tavalla tai toisella. Tähän kohtaan otetaan kantaa lehden suuntalinjojen strategisessa ja taktisessa osiossa.

4.8 Aivoituksen mieluisin osio

Aivoitus jakautuu teemaosioon, yhdistysosioon ja vakiopalstoihin. Yksi tutkimuksen keskeisimmistä tavoitteista oli selvittää, pitäisikö Aivoituksen näyttää järjestölehdeltä nykyisissä määrin, nykyistä enemmän vai muuttua yleisaikakauslehteä muistuttavaksi.

Hieman yli puolet lukee lehdestä mieluiten aivovammaisten ihmisten haastatteluita ja muita artikkeleita, eli teemaosiota. Kuitenkin kaksi viidesosaa vastaajista lukee yhtä mielellään sekä teemaosiota että yhdistysosiota. Yhdistysosioon sisältyy yhdistysten omista tapahtumista uutisointia, yhdistysten esittelyitä ja toimintakalentereita. Vain kuusi sadasta lukee mieluiten yhdistysosiota.

Taulukko 9. Lehden mieluisin osio

Lehden mieluisin osio	Lukumäärä (N = 127)	Prosenttia
Teemaosio	69	54 %
Yhdistysosio	7	6 %
Molemmat yhtä mieluisia	51	40 %

Tämä kysymys paljastaa selvästi, että Aivoituksen pitää jatkossakin olla järjestölehti. Koska teemaosio saa hieman enemmän kannatusta, suositellaan siihen panostamista yhdistysosiota enemmän. Suuntaviivojen taktisessa osiossa määritellään suositussivumäärät lehden eri osioille.

4.9 Toiveet Aivoituksen aihealueista

Avoimeen ”Mitä aihealueita toivoisitte Aivoituksessa käsiteltävän” -kysymykseen vastasi 81 vastaajaa. Valtaosa heistä ehdotti useamman kuin yhden aihepiiriin. Aloin tutustua vastauksiin lukemalla ne ajatuksella yksitellen. Seuraavaksi ryhmittelin aihealueita isoiksi kokonaisuuksiksi päätyen yhä pienempiin kokonaisuuksiin. Lopputulokseksi jäi seitsemän pääotsikkoa, jotka suosituimmuusjärjestyksessä ovat 1) aiovamma ja yhteiskunta, 2) kuntoutus, kuntoutuminen ja terapiat, 3) selviytymistarinat, 4) perhe, 5) harrastukset ja urheilu, 6) yhdistystoiminta ja 7) aivopätkinät. Lisäksi otin mukaan kahdeksantena pääkohtana sekalaisia ja yksittäisiä vastauksia sisältäneen kokonaisuuden.

4.9.1 Aiovamma ja yhteiskunta

Aiovamma ja yhteiskunta -pääotsikon alle liittyviä aiheita toivottiin 34 kertaa. Juttuaiheina toivottiin sote-uudistuksen valottamista, aiovammaisiin ihmisiin liittyvien poliittisten aiheiden käsittelyä, laki- ja vakuutusasioita, asiantuntijalääkäreiden haastatteluja, esteettömyyteen liittyviä juttuja, artikkeleita muiden maiden aiovamma-asioista, neuvoja toimeentulon ja erilaisten etuisuuksien hakemiseen liittyvissä asioissa, tutkimusten esittelyä ja juttuja, joilla lisättäisiin terveydenhuollon ja niin sanotun suuren yleisön aiovammamietämystä.

”Vakuutusyhtiö assiaa olikin jo viime lehdessä. Korvauksista ja valitusprosesseista voisi olla enemmän juttuja”.

"Nyt varmaan meitä kaikkia kiinnostaa mitä sote tuo mukanaan".

"Mielenkiintoista olisi lukea tutkivaa journalismia haastatteluineen vakuutusyhtiöiden kannasta aivo- ja niskaretkahdusvammoihin sekä lainsäädännöstä, joka jättää lopullisen päätöksen korvauspäätöksistä vakuutusyhtiön omalle lääkärille (jääviiden ultimaatio)".

"Ohjeita korvausten hakemisesta ja erilaisista etuuksista, joita yhteiskunta tarjoaa vammaiselle haettavaksi. Miten haetaan ja mistä kohteista. Kaipaen enemmän neuvonnallisuutta kuin elämänkertoja vammautumisesta"

4.9.2 Kuntoutus, kuntoutuminen, terapiat

Kuntoutus, kuntoutuminen ja terapiat -otsikon alle kertyi 28 vastausta. Useassa vastauksessa mainittiin vain yleisellä tasolla kuntoutus, kuntoutuminen tai terapiat. Yleistasoa yksityiskohtaisemmissa vastauksissa toivottiin kuntoutus- ja terapiamuotojen esittelyjä, erilaisista kuntoutuksista ja terapioiden apua saaneiden haastatteluja, neuvoja kuntoutukseen hakeutumiseen, vaihtoehtoisten terapioiden esittelyä, juttuja ammatillisesta kuntoutuksesta ja työhönpaluun tukemisesta, vertaistuesta, uudessa elämässä selviämisestä sekä oppia väsymyksen hallintaan ja oikeanlaiseen ravitsemukseen.

"Aivovammaisen arjen asioita, kuten väsymys ja sen hallintakeinoja, ravitsemus sekä muut kuntoutumista ja selviämistä käsittelevät teema-aiheet. Näitä voisi tuoda aivovammaisen henkilön kokemuksista, jolloin joku voisi saada itselleen vinkkejä".

"kaikkea sitä mikä auttaa kuntoutumisessa ja sopeutumisessa. Alan ammattilaistenkin osaaminen on kovin kirjavaa, mitä enemmän saa vinkkejä kokeilla asioita, sopivatko itselle sen enemmän tietous lisääntyy ja jokainen voi myös itse kuntouttaa itseään".

"Miten toimia kun ei tiedä miten jatkuvasta väsymyksestä ja "humalasta" keskustelisi puolison kanssa, entäpä lasten. Mitähän työnantajakin sanoo".

"Uusia asioita. Tutustun vasta".

4.9.3 Selviytymistarinat

Aivovammaisten ihmisten ja heidän omaistensa henkilöhaastatteluja ja selviytymistarinoita halusi lukea 23 vastaajaa. Yhtä lukuun ottamatta kaikki kokivat, että positiiviset jutut siitä, miten elämä vammautumisesta huolimatta jatkuu, antavat toivoa ja iloa myös omaan muuttuneeseen elämäntilanteeseen ja uskoa tulevaan. Yksi vastaaja koki, että positiivisuus ei ole aina hyvä asia, vaan pitäisi myös käsitellä sitä, että kaikki eivät selviydy.

"Vieläkin enemmän toivoisin itse vammautuneiden henkilöiden kertomuksia sekä vammautumisestaan, että nykyisestä elämästään".

"Lehteä lukiessa tulee myös hiukan vääristynyt kuva aivovammasta. Kaikki eivät selviydy. Aivovammoja on niin monenasteisia"

"Viimeisin numero on hyvää luettavaa. Erilaiset ihmiskuvat ja selviytymistarinat antavat voimaa ja herättävät ajatuksia".

"Olisin näin tuoreena vammautuneena kiinnostunut lukemaan erilaisia selviytymistarinoita, miten elämässä eteenpäin".

"Aivovammautuneiden kokemuksia vammautumisesta ja eteenpäin. Yleensä kaikki aivovammaan liittyvä kiinnostaa".

4.9.4 Perhe

Perheeseen liittyviä artikkeleita halusi lukea 17 vastaajaa. Toivelistalla oli ylipäättään perhettä ja ihmissuhteita käsitteleviä artikkeleita, juttuja lasten aivovammoista ja lapsiperheiden aivovammakuntoutuksesta, omaisten selviytymisestä ja roolista muuttuneessa elämäntilanteessa sekä ystävyyssuhteista. Erityisesti vastauksissa korostui omaisten rooli ja omaisten huomioon ottaminen.

"Omaisten tarinoita on vähän. Omaisten roolin merkitys on tärkeä vammautumisen jälkeen".

"Omaisen rooli, omaisen vastuu vammautuneesta, omaisen jaksaminen".

"Lapsista kirjoitetaan tosi harvoin ja suomessa sattuu valitettavasti myös lapsille aivovammoja. Eli lapsiperheet ei mielestäni ole juurikaan edustettuina ja he ovat muutenkin väliinputoajia aivovammakuntoutuksessa".

"Perhe ja ystävät. Jääkö aivovammautunut yksin? Miten ystävät voisivat parhaiten olla tukena?"

4.9.5 Harrastukset ja urheilu

Harrastukset ja urheilu -kategoriaan sopi 11 vastausta. Vastaajat toivoivat sekä aivovammaisille ihmisille sopivien harrastusten ja urheilulajien esittelyä että kilpavammaisurheiluun pureutumista.

"aivovamman saaneiden eri harrastuksista, ei niistä kävely ym tavallisista".

"Vammautuneiden ihmisten urheilu, kilpaurheilu tai siihen verrattava olisi antoisaa luettavaa! Myös linkit ja kontaktit tämänkaltaiseen toimintaan olisi mukava käsitellä".

4.9.6 Yhdistystoiminta

Yhdistystoimintaan liittyviä juttuja toivoi yhdeksän vastaajaa. Juttujen sisällöiksi toivottiin yhdistysten ja niiden toiminnan esittelyjä ja menovinkkejä.

"olisiko loistavaa, jos eri yhdistyksiltä löytyisi erilaisuutta, monipuolisuutta, innovaatioita tavallisten perus"askartelujen" lisäksi. Sellaisten juttujen esille tuominen lehdessä olisi loistava....."

4.9.7 Aivopähkinät

Kolme vastausta kuului aivopähkinät-kategoriaan. Vastauksissa toivottiin nykyistä useammin eritasoisia sudoku-tehtäviä, sanaristikoita ja muita aivovoimistelutehtäviä – vaikka yksi jokaiselle sivulle!

"Olisi kiva jos Aivoitus -lehdessä olisi myös "aivopähkinöitä", eli sanaristikkoja, yms. Itse pidän kovasti niiden ratkomisesta ja se voisi olla aivovammautuneille myös hyvää harjoitusta aivoille".

4.9.8 Sekalaiset ja yksittäiset

Sekalaiset ja yksittäiset -kategoriaan poimin 14 eri vastausta. Niissä joko käsiteltiin lehden arvioimisen ja kehittämisideoiden sijaan ylipäättään sitä, mitä Aivovammaliiton tai aivovammayhdistysten pitäisi tehdä, pohdittiin yhteiskunnan ja aivovammakuntoutuksen tilaa, kummasteltiin, mihin julkaisulla pyritään, kiiteltiin lehteä yleisellä tasolla ja toivottiin kaikkea hyvää jatkoon. Yksittäiset vastaajat toivoivat lisäksi myös mielipidesivustoa ja kirja-arvosteluja.

"Niin mihin pyritte julkaisullanne. Mielestäni sen pitäisi olla aivovamman saaneiden ihmisten asemaa parantava julkaisu. Ennen kaikkea päättäjillekin pitäisi mennä tämä julkaisu, tarkoituksen mukaisella sisällöllä. Myöskin sosiaali ja terveysministeriön lakien laatijoille".

"Lehdessä on monipuolisesti käsitelty eri teemoja".

Toiveita lehden teemoista ja aihealueista hyödynnetään Aivoituksen suuntalinjojen tak-tisessa ja operatiivisessa osiossa.

4.10 Aivoituksen aikaansaamaa toiminta

Tutkimuksessa kysyttiin, että minkälaista toimintaa Aivoituksen artikkelit saavat aikaan.

Vastausten perusteella Aivoituksen tärkein anti on antaa lukijoilleen vertaistukea ja voimaa. Lähes 60 prosenttia vastaajista nimeää voiman ja vertaistuen saamisen itselleen merkityksellisimmäksi. Lähes viidennes kertoo keskustelewansa artikkeleista muiden kanssa ja 13 prosenttia etsii artikkeleiden innoittamana lisätietoa jutun aihepiireistä. Yhdistykset toimivat -kalenteria pidetään melko merkityksettömänä, sillä vain kolme prosenttia vastaajista kertoo lähtevänsä sen innoittamana mukaan yhdistyksensä tilaisuuksiin. Yhdelle kymmenesosalle vastaajista lehti ei herätä mitään tunteita.

Taulukko 10. Aivoituksen herättämä suhtautuminen

Aivoituksen herättämä toiminta tai suhtautuminen	Lukumäärä (N = 125)	Prosenttia
Kertoo artikkeleista muille	20	16 %
Etsii lisätietoa aihepiiristä	16	13 %
Lähtee mukaan tilaisuuksiin	4	3 %
Saa voimaa ja vertaistukea	72	58 %
Ei herätä mitään tunteita	13	10 %

Tämä kysymys otetaan huomioon suuntalinojen strategisessa ja operatiivisessa osiossa.

4.11 Aivoituksen merkitys aivovamma-alan tietolähteenä

Yli 80 prosenttia vastaajista kokee Aivoituksen itselleen joko erittäin tai melko tärkeäksi aivovamma-alan tietolähteenä. Merkityksettömänä sitä pitää vain neljä prosenttia vastaajista. Luvut ovat lähes samat kuin vuoden 2014 tutkimuksessa, jossa Aivoitusta erittäin tärkeänä tietolähteenä piti noin joka toinen.

Taulukko 11. Aivoituksen merkitys aivovamma-alan tietolähteenä

Aivoituksen merkitys aivovamma-alan tietolähteenä	Lukumäärä (N = 128)	Prosenttia
Erittäin tärkeä	59	46 %
Melko tärkeä	48	38 %
Ei kovin tärkeä	16	13 %
Merkityksetön	5	4 %

Aivoituksen tärkeys lukijoille aivovamma-alan tietolähteenä mainitaan lehden suuntaviivojen strategisessa osiossa.

4.12 Toiveet ruotsiksi käännetyistä juttumäärästä

Aivoituksessa käännetään tällä hetkellä ruotsiksi pääkirjoitus ja puheenjohtajan palsta. Lukijoilta kysyttiin mielipidettä siitä, onko nykyinen ruotsinnosten määrä sopiva, vai pitäisikö niitä olla enemmän tai vähemmän. Valtaosa vastaajista (65 %) kokee, että nykyinen ruotsinnosten määrä on sopiva. Enemmän ruotsiksi käännettyä materiaalia toivoisi vain 4 prosenttia vastaajista. Lopuille ruotsinnokset ovat joko samantekeviä tai niitä ei toivota lehteen lainkaan.

Taulukko 12. Toive ruotsiksi käännetyin materiaalin määrästä

Toive ruotsiksi käännetyin materiaalin osuudesta	Lukumäärä (N = 130)	Prosenttia
Nykyinen on sopiva	85	65 %
Enemmän ruotsinnoksia	5	4 %
Ei lainkaan ruotsinnoksia	16	12 %
Samantekevää	24	18 %

Ruotsiksi käännetyin materiaalin määrään otetaan kantaa strategisessa osiossa.

4.13 Sisällön ja kiinnostavuus, lehden ulkoasu ja luettavuus

Aivoituksen sisällön kiinnostavuutta ja luettavuutta sekä lehden ulkonäköä pyydettiin arvioimaan asteikoilla 1 – 10 niin, että yksi oli huonoin mahdollinen ja 10 oli paras mahdollinen. Parhaimmaksi arvioitiin sisällön kiinnostavuus, seuraavaksi luettavuus ja kolmanneksi ulkoasu. Keskiarvot vaihtelivat 7,5 – 7,9.

4.13.1 Artikkeleiden laatu ja kiinnostavuus

Aivoituksen sisällön kiinnostavuutta pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä kymmeneen niin, että yksi oli huonoin mahdollinen ja 10 oli paras mahdollinen. Keskiarvoksi tuli 7,9.

Taulukko 13. Arvosana sisällön kiinnostavuudesta

Arvosana sisällön kiinnostavuudesta	Lukumäärä (N = 152)
1	1 kpl
2	0 kpl
3	4 kpl
4	2 kpl
5	9 kpl
6	6 kpl
7	23 kpl
8	47 kpl
9	48 kpl
10	13 kpl
Keskiarvo	7,9

4.13.2 Aivoituksen ulkoasu

Aivoituksen ulkoasua pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä kymmeneen niin, että yksi oli huonoin mahdollinen ja 10 oli paras mahdollinen. Vastausten keskiarvo oli 7,5.

Taulukko 14. Arvosana ulkoasusta

Arvosana ulkoasusta	Lukumäärä (N = 143)
1	1 kpl
2	0 kpl
3	2 kpl
4	6 kpl
5	9 kpl
6	7 kpl
7	25 kpl
8	42 kpl
9	41 kpl
10	8 kpl
Keskiarvo	7,5

4.13.3 Aivoituksen luettavuus

Luettavuudessa pyydettiin arvioimaan kaikkia niitä seikkoja, jotka vaikuttavat lukuelämykseen, kuten juttujen pituuden sopivuutta, kuvituksen onnistumista ja fontin toimivuutta. Luettavuutta pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä kymmeneen niin, että yksi oli huonoin mahdollinen ja 10 oli paras mahdollinen. Keskiarvoksi tuli 7,8.

Taulukko 15. Arvosana luettavuudesta

Arvosana luettavuudesta	Lukumäärä (N = 138)
1	1 kpl
2	0 kpl
3	2 kpl
4	4 kpl
5	4 kpl
6	7 kpl
7	20 kpl
8	48 kpl
9	43 kpl
10	9 kpl
Keskiarvo	7,8

Kaikki arvosanat laskivat hieman edellisestä tutkimuksesta. Edellisessä tutkimuksessa sisällön kiinnostavuuden keskiarvo oli 8,4 ja ulkoasun 8,1. Aiempi ja tämä tutkimus eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia, sillä aiemmassa tutkimuksessa arvioitavana oli vain viisi ennalta valittua osiota sisällöstä (pääkirjoitus, teema-artikkeli, vakiopalsta, yhdistysosion juttu ja ulkopuolinen asiantuntija-artikkeli). Lisäksi asteikko oli neljästä kymmeneen, joten sen psykologinen vaikutus voi olla erilainen kuin yhdestä kymmeneen -asteikon. Lisäksi ennalta valittuja artikkeleita ohjeistettiin arvioimaan eri väittämien avulla niin, oliko juttuun liittyvä väite merkityksetön (4) tai erittäin tärkeä (10).

Joistakin tämän tutkimuksen vastauksista oli aistittavissa, että numero 5 asteikolla yhdestä kymmeneen mahdollisesti käsitettiin ”en osaa sanoa” -vaihtoehdoksi, sillä vaikka sisältö ja luettavuus arvioitiin numerolla 5, kaikissa muissa kyseisen henkilön vastauksissa lehteä pidettiin erittäin tärkeänä, se haluttiin saada nykyistä useammin ja kiiteltiin lehden antamaa vertaistukea.

Luettavuutta ei pyydetty arvioimaan aiemmassa tutkimuksessa lainkaan, joten siitä saatua arvosanaa ei voida verrata aiempaan.

Vaikka arvosanat eivät paljon laskeneetkaan, on niiden laskuun kuitenkin kiinnitettävä huomiota. Lehden 1/2014 jälkeen moni asia on muuttunut. Niistä merkittäväimpiä on jo aiemmin mainittu lehden ilmoitustulopotin pienentyminen ja sen myötä lehden ohentuminen. Myös lehden toimittajan muiden töiden lisääntyminen vaikuttaa lehden tekoon käytettävissä olevaan aikaan. Toimittajana työskentelevälle henkilölle on määritetty, että

lehden tekoon käytetään puolet työajasta. Kalenterin mukaan Aivoituksen 1/2017 aktiivisen vaiheen aikana on ollut 50 työpäivää, joista vain 10 on käytetty lehden tekoon vähintään osittain. Suunnitelman mukaan lehteen olisi pitänyt käyttää 25 työpäivää.

Sisällön, ulkoasun ja luettavuuden kehittämiseen annetaan toimenpide-ehdotuksia lehden suuntalinjojen kaikissa osioissa.

4.14 Artikkelien kiinnostavuus, luettavuus ja ulkoasu

Vapaamuotoista palautetta artikkeleiden kiinnostavuudesta, lehden ulkoasusta ja luettavuudesta antoi 38 vastaajaa. Vastauksissa käsiteltiin kysymyksenannon mukaisesti sisällön kiinnostavuutta, ulkoasua ja luettavuutta.

"Aiheet kiinnostavat todella, koska olen itse käynyt aikamoisen vaiheen läpi".

"Saisi olla isompi teksti. Joskus tuntuu, että jutut loppuu kesken. Enemmän kokemuksista juttuja. Kuvat hyviä - - 1/2017 erittäin ilahduttava kansikuva".

"Uusin lehti hyvä".

"Hyvä lehti kaikin puolin".

"Ihan OK".

"Kiinnostavaa luettavaa. Ilman lehteä ei asioista tietäisi mitään".

Tutustuessani aineistoon tutustuin aluksi yksittäisiin vastauksiin, jaoin vastaukset isommiksi kokonaisuuksiksi yläotsikoiden alle ja lopuksi jaoin lehden sisältöön liittyvät vastaukset positiivisiin, negatiivisiin ja neutraaleihin kommentteihin.

4.14.1 Lehden sisältö

Positiivisia vapaamuotoisia kommentteja lehden sisällöstä annettiin 12 kappaletta. Niissä kiiteltiin yleisesti lehden selkeyttä ja luettavuutta, tutkittavana ollutta numeroa 1/2017 kokonaisuutena sekä ylipäätään Aivoitusta tärkeän tiedon jakajana.

Neljässä vastauksessa kiiteltiin lehden selkeyttä ja luettavuutta.

"Jutut ovat selkeitä, selkokielisiä ja sopivan pituisia".

"selkeä ja hyvin tajuttavaa luettavaa".

"Selkeä ulkoasu, helppolukuisuus, väritys hyvä, ei liian pitkiä juttuja".

Kolmessa vastauksessa kiiteltiin erityisesti nyt tutkittavana ollutta numeroa. Sitä pidettiin hyvänä, uusia ideoita antavana ja niin mielenkiintoisena kokonaisuudessaan, ettei parasta juttua pysty nimeämään.

"Viimeksi ilmestynyt numero on érittäin hyvä sekä teksti sisällöltään että kuvitukseltaan éttä myös väreiltään ;) !"

"Viimeinen numero on ollut tosi mielenkiintoinen ja en osaa valita mikä niistä jutuista olisi mielenkiintoisin sillä kaikki olivat érittäin hyviä".

Kolmessa vastauksessa kiiteltiin ylipäättään Aivoituksia hyväksi, ajankohtaiseksi ja tietoa jakavaksi julkaisuksi.

"Lrhti on hyvä ja saa paljon ajankohtaista tietoa".

"Hyvä jehti joka jakaa meille vammaituneille".

Positiiviset palautteet otetaan huomioon erityisesti lehden suuntaviivojen taktisessa osiossa, jossa määritellään kahden vuoden kokonaisteemat ja lehtikohtaiset teemat.

Negatiivisia kommentteja annettiin kuusi kappaletta. Näistä kahdessa kritisoitiin, että jutut ovat liian samankaltaisia ja jutuissa esiintyy liian usein samoja naamoja. Yksi vastaaja moittii lehteä liian pintapuoliseksi. Yksi toivoo, ettei jokaisessa lehdessä olisi lukuelämyksen pilaavia mainoksia. Kaksi vastaajaa pohtii, että kenties lehti on muuttunut tai lukija itse on muuttunut ja resurssit lehden tekemiseen eivät ole riittävät.

"...aiheita, jotka minua kiinnostaisivat, ei Aivoituksesta juuri löydy, mutta tämä ei lehden resurssit (yksi toimittaja) huomioon ottaen ole yllättävää (eikä myöskään moite; HYVÄ PIA!)"

"Jotenkin viime numerot ovat olleet tylsempiä, kuin joskus aikaisemmin. En vain oikein osaa päättää, onko lehti muuttunut vai minä lukijana".

"Jutut liian pitkiä ja taitto tasapaksua - - Jutut sinänsä mielenkiintoisia!"

Korjausliikkeinä lehden suuntalinjojen strategiseen osaan ehdotetaan näiden perusteella pyrkimystä etsiä nykyistäkin enemmän uusia kasvoja haastateltaviksi ja pyritään samaan lisää resursseja viestintään. Tämä tarkoittaisi sekä lisää rahoitusta, lisää henkilökuntaa

ja sen myötä nykyistä paksumpaa lehteä. Mainoksista ei luonnollisesti ole tarkoituksenmukaista edes harkita luovuttavan, sillä niillä lehti rahoitetaan. Jos lehdestä voitaisiin tehdä nykyistä paksumpi, silloin juttujen osuus korostuisi ja mainosten vähentyisi.

Neutraaleissa palautteissa toivottiin lehteen muun muassa erilaisia kisoja sekä valokuvien nykyistä parempaa hyödynnettävyyttä. Neutraalia palautetta annettiin neljän vastauksen verran.

”Jotain pieniä kisoja vois olla. Vaikka valokuva kisaa ymyym...”

”Kuvia voisi käyttää isommin, joskus vaikka kuvasivu niin kuin aikakauslehdissä ”

Neutraali palaute otetaan huomioon lehden suuntalinjojen operatiivisessa osiossa.

Juttujen sisällön lisäksi vastaajat arvioivat lehden selkeyttä ja selkokieliisyyttä, antoivat juttuideoita sekä ottivat kantaa siihen, miten laajasti lehteä pitäisi toimittaa suomen lisäksi muilla kielillä.

4.14.2 Selkeydestä ja selkokieliisyydestä

Ulkoasuun, selkeyteen ja selkokieliisyyteen kantaa otti yhdeksän vastaajaa. Lehteen toivottiin selkokielistä osiota (3 vastaajaa), äänilehteä (2 vastaajaa) ja suurempaa kokoa (1 vastaaja). Lisäksi toivottiin, että taitto olisi nykyistä väljempää (2 vastaajaa) ja värit olisivat raikkaammat (1 vastaaja).

”Selkokielellä voisi olla osa lehdestä niin, että se olisi merkitty erikseen. Helpottaisi vammautuneen lukemista varmasti”.

”Mieluiten kuuntelisin äänilehtenä, mutta sellaista mahdollisuutta ei kai ole”.

”sitä voisi selkeyttää liikaa tavaraa liian pieneen tilaan!”

”vähän ehkä vanhanaikaiset värit, tulee mieleen kouluaihana pakkomyytävät joululehdet”.

Tämän osion vastaukset otetaan huomioon suuntalinjojen strategisessa osiossa.

4.14.3 Juttuideat

Vaikka juttu- ja teemaideoita pyydettiin erikseen omassa kysymyksessä, otti tässäkin kysymyksessä siihen kantaa neljä vastaajaa. Vastaajat toivoivat käsiteltäväksi sosiaali-

ja lakiasioita (1 vastaaja), asiantuntijoiden kirjoituksia (2 vastaajaa) ja lehden mukana toivottiin lähetettävän esitteitä (1 vastaaja).

"Toivoisin ylipäättään enemmän asiantuntijan esim.neurologien kirjoituksia. Aivo-
tutkimuksista,uusista mahdollisista lääkkeistä, Unettomuusongelmaan kunnolla
paneutumisesta.Sehän on yleinen ongelma aivovammaisilla.Lääkkeittein sivuvai-
kutukset.Uusimpia tutkimuksia.Kuntoutuksen kaikista mahdollisuuksista myöskin
jo 5 vuotta sitten vammautuneista. Muistisairauksista. Ravinnosta ja rentoutushar-
joituksista".

Juttuideoihin liittyviä asioita käsitellään omalta osaltaan suuntalinjojen jokaisessa osi-
ossa.

4.14.4 Käännetty materiaali

Myös ruotsinkielisen osion tärkeyttä käsitellään omassa kysymyksessään. Kolme vas-
taajaa otti ruotsinnoksiin kantaa myös tässä kysymyksessä. Heistä jokainen suhtautui
ruotsinnoksiin kielteisesti.

"ei RUOTSIA eikä me asuta suomessa käännetään vaikka venäjäksi"

Käännöksiin liittyviin asioihin otetaan kantaa strategisessa osiossa.

4.15 Aivoituksen 1/2017 mielenkiintoisin artikkeli

Aivoitukseen 1/2017 voi tutustua seuraavasta linkistä:

http://www.aivovammaliitto.fi/wp-content/uploads/2015/06/Aivoitus-1_17.pdf

Jokainen Aivoituksen 1/2017 juttu sai ääniä mielenkiintoisimmaksi artikkeliksi. Mielen-
kiintoisimpaan artikkeliin otti kantaa 154 vastaajaa. Kahden kärki erottuu kuitenkin sel-
keästi. Mielenkiintoisimmaksi artikkeliksi nousi "Vammansa vanki" -niminen juttu, jossa
neljä pahoinpitelyn seurauksena aivovamman saanutta naista kertoo tarinansa ja sen,
miten elämä on jatkunut. Tämän jutun valitsi mielenkiintoisimmaksi 32 prosenttia vastan-
neista. Toiseksi mielenkiintoisimpana (28 %) pidettiin "Kerralla rysähti – kaikki muuttui" -
nimistä artikkelia, jossa Aivovammaliiton hallituksen jäsen kertoo, miten hän sai aivo-
vamman liitovarjo-onnettomuudessa, mutta on kuntoutunut niin hyvin, että valmistelee
parhaillaan tohtorinväitöskirjaa. Kolmanneksi kohosi "Keskittymiskykyä mindfulnessista"
-niminen juttu. Sitä piti mielenkiintoisimpana 11 prosenttia vastaajista.

Kärkikolmikon jälkeen jokainen juttu sai lähes yhtä paljon ääniä: ”Aivovammapiioneerin Simo Viitanen” 8 %, Turun toimintaa esittelevä ”Yhteen hiileen puhaltaen” 7 %, Harri Hyvärisen haastattelu ”Aivovammatietouden lähettiläs” 6 %, Jori Willandtin haastattelu ”Vertaisuudessa on voimaa” 3 % ja päivätoimintaa ja monialaista palveluasumista esittelevät jutut ”Klubitalostapäivätoiminnaksi” ja ”MONA asuttaa Jyväskylässä” kumpikin 2 %.

Aivovammatietouden lähettiläs -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”Tunnen haastatellun henkilön ja juttu oli hyvä”.

”Sirpaleista ehyeksi. Sisukkuus palkitaan”.

Kerralla rysähti – kaikki muuttui -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”On erittäin hienoa, että nuori ihminen on aivovammasta huolimatta kuntoutuksen avulla päässyt jatkamaan tohtorin opintojaan”

”Koska itselläni kaikki muuttui (ainakin omasta mielestäni)”

”En ole aiemmin kuullut kenenkään vammautuneen sillä lailla. Vammasta huolimatta pitkälle kouluttautunut”.

Aivovammapiioneerin Simo Viitanen -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”Tuttua tarinaa”

”simo viitanen on ryhmämme jäsen ja olen paljon kiitollinen hänelle”.

”Selkeä juttu ja mielenkiintoinen lisä liiton perustamisvaiheista”.

MONA asuttaa Jyväskylässä -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”Koska olen kiinnostunut palvelu asunnosta”

”Uudenlaista tärkeää toimintaa”

Klubitalosta päivätoiminnaksi -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”Olen ollut päivätoiminnassa yli 10v, eikä siitä paljoa ole ollut juttua”

Keskittymiskykyä mindfulnessista -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

”Mindfulness – on hyvä pysähtyä välillä ja ”tuumailla” asioita ajan kanssa”

Yhteen hiileen puhaltaen -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

” Kun olen seurakunna puolesta ollut kyseisillä leirillä avustajana . siksi juttu kiinosti ”

Vertaisuudessa on voimaa --jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Tuttu hlö PääFestiltä"

"Yritteliäs, sitkeä nuori mies. Itsekin koulutuksen jatkaminen ja normaalissa elämässä pysyminen ollut minulle parasta kuntoutusta. Saan olla kiitollinen, että olen jaksanut".

Vammansa vanki -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Siinä kerrotaan useammasta vammasta/henkilöstä. Kaikista naisista olisi ollut mukava lukea pitempi teksti"

"Hyvin omakohtainen juttu, vaikka itselläni ei aivovamma johdukaan pahoinpitelystä, mutta tässä jutussa neljä rohkeaa naista kertoo avoimesti kokemansa ja seuraukset ihan kuin itsekin usein kerron sellaisille, jotka eivät tiedä tapauksesta tai seurauksista mitään"

"Avointa, rehellistä ja suoraa asiaa elävästä elämästä".

Kaikki jutut mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Koko lehti"

"Kaikki tosi hyvä lehti"

Kiinnostavimmiksi nousivat koskettavat, mutta kuitenkin uskoa elämän jatkumiseen antavat, henkilöhaastattelut. Tätä asiaa käsitellään suuntaviivojen taktisessa ja operatiivisessa osiossa.

4.15.1 Perustelut mielenkiintoisimmalle artikkelille

Mielenkiintoisimman artikkelin valintaa perusteli 54 vastaajaa. Tutustuin vapaamuotoisen "Miksi valitsemanne artikkeli oli mielestänne mielenkiintoinen" -kysymyksen vastauksiin ensiksi yksitellen ja ryhmittelin ne lopuksi neljän pääotsikon alle. Mielenkiintoisina juttuina pidettiin erityisesti vertaistukea antavia artikkeleita, koskettavia, mielenkiintoisia ja rohkeita henkilöhaastatteluja sekä itselleen tutusta aiheesta tai ihmisestä kertovia juttuja, mutta toisaalta myös juttuja, joissa käsiteltiin itselleen uutta asiaa ja joista sai uutta tietoa.

Vertaistukea antavat artikkelit

"Itsellä aika tuore diagnoosi, vamma syntyi jo 2015. Aina oma vamma tuntuu niin vähäpätöiseltä kun muilta on näkynyt aivoja ja taju ollut pois vaikka kuinka kauan. Itselle jäi vain krooninen väsymys, toispuolinen humala ja huono olo. Näillä neljällä tuntui olevan edes saman suuntaisia tuntemuksia. Vertaistukea.."

"Aivovamma ei useinkaan näy päällepäin, joten sivullisten on vaikea ymmärtää sitä, jopa lähimpien ihmisten. Itse sain aivovamman liikenneonnettomuudessa, mutta voin täysin samaistua siihen, että vamma ei näy päällepäin, joten sitä on myöskin sivullisten hyvin vaikea ymmärtää".

"luen yleensäkin muiden tarinat tarkkaan, niistä voi saada hyviä vinkkejä omaan kuntoutukseen"

"koen,että vertaistuki on parasta minulle,ja sitä saan,kun luen muiden tarinoita !!!!!"

"Elämä jatkuu! Vammaiset ihmiset saivat elää yhtä hyvää elämää kuin vammatomatkin ihmiset"

Koskettavat, mielenkiintoiset ja rohkeat henkilöhaastattelut

"Oli koskettavaa lukea jutut hyvin vahvoista naisista jotka kaikesta huolimatta selviytyvät elämässä!"

"Henkilöhaastattelut parhaita. Olisi voinut valita myös Harrin, Simon tai Jorin yhtä lailla, mutta otin nyt tämän".

"Tuskin missään julkaistaan näin rohkeita artikkeleita".

Itselleen tutusta aiheesta tai ihmisestä kertovat jutut

"Tuttu mies, sopivan mittainen juttu, kerronta sujuvaa ja hyvää, tulee tietämään, miten on käynyt".

"Tunnen Simon. Oli mielenkiintoista lukea hänen tarinansa".

"Olen ollut päivätoiminnassa yli 10v, eikä siitä paljoa ole ollut juttua"

Itselleen uutta tietoa antavat jutut

"Artikkeli käsitteli nimenomaan arjenhallinnan teemaa, joka auttaa keskittymisessä ja rauhoittumisessa".

"En tiennyt että tukimuotoista asumista on olemassa. Haluaisin myös tietoa tutusta opiskelusta tai ammattikoulutuksesta"

"Nyt oli useampi juttu niin mielenkiintoinen, että olisin voinut valita jonkin muunkin. Todella mahtavaa huomata, että alan opiskelu avaa vielä näitä aivovamma-asioita eri tavalla ja että lehti on niin laadukas, että siitä voi saada opintoihin myös näkökulmaa. Kiitos"

Tätä kohtaa käsitellään suuntalinjojen taktisessa ja operatiivisessa osiossa.

4.16 Mielenkiintoisin vakiopalsta

Mielenkiintoisimman vakiopalstan tittelistä käytiin kova kisa. Lopulta mielenkiintoisimmaksi vakiopalstaksi nousi - ehkä hieman yllättäen - liiton tapahtumakalenteri 30 prosentilla. Hyvänä kakkosena maaliin tuli pääkirjoitus, jota mielenkiintoisimpana vakiopalstana piti 28 prosenttia vastaajista. Loput vakiopalstat olivat lähellä toisiaan. Toimihenkilöiden yhteystiedot, liiton tilinumerot ja hallituksen kokoonpanon kertova Liitto tiedottaa tuli kolmanneksi (16 %), puheenjohtajan palsta neljänneksi (14 %) ja yhdistyksen tapahtumat sisältävä Yhdistyspalsta viidenneksi (13 %). Mielenkiintoisimman vakiopalstan nimesi 133 vastaajaa.

Vakiopalstoissa kiinnostaa erityisesti ajankohtaisuus ja monipuolisesti ajan hermolla pysyminen. Pääkirjoitusta luetaan mielellään, sillä sen koetaan linjaavan lehteä ja olevan koko lehti tiivistettynä. Puheenjohtajan palsta luetaan erityisesti sen ajankohtaisuuden ja siinä kirjoitettujen keskeisten asioiden vuoksi. Sekä liiton että yhdistysten tapahtumakalenterit kiinnostavat, koska niistä saa tietoa kaikista tapahtumista, ne muistuttavat ja kertovat tulevasta ja pitävät kartalla tapahtumista.

Pääkirjoituksen mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Ihmisten kokemus"

"Lehden linja tulee esiin tietää missä mennään"

"Pääkirjoitus linjaa koko lehteä, pitää liittyä teemaan. Nyt liittyi hyvin".

"Pääkirjoitus on usein lehti myös osin tiivistelmön muodossa. Pääkirjoitus sisältää myös asiaa yleisesti"

Puheenjohtajan palstan mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Olin mukana perustamassa Aivovammaliittoa"

"Kaikenlaista mitä on ollut, ja pitää mennä eteenpäin jos vain pystyy".

"Koottu tärkeitä asioita tiiviisti ja kootusti sekä tavoitteista. Tämän vuoden tärkeydestä juhlavuonna juhliminen"

Yhdistyspalstan mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Yhdistyspalstalta näkee helposti, mitä (paikkakunnalla) tapahtuu, esim. tiedotteet yhdistysten tapaamisista yms."

"Kiva katsoa, jos seudulla on jotain ajankohtaista tapahtumaa".

"jos vaikka osallistuisi, yhteenkään en ole vielä saanut aikaiseksi"

"Yhteiset tapaamiset jäsenten kesken ovat mukavia ja aina kun vain ehdin, menen kokouksiin mukaan".

Tapahtumakalenterin mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Antaa tietoa tapahtumista"

Liitto tiedottaa -sivun mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Aivovamma on saanut liiton kautta julkisuutta mielenkiintoisella tavalla".

Monta palstaa mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"Pääkirjoituksen luen aina ansin ja Liiton tiedoitukset. Miksikö? onko jotakin uutta? Olisko jotakin mihin voisi osallistua? Onko liitossa kaikki entisellään? Yhdistysten palstatkin tulee silmäiltyä . ."

Ei yhtäkään palstaa mielenkiintoisimmaksi valinneiden perusteluita:

"suoraan sanottuna mikään ei ollut kiinnostava"

"Yleensä terapiatarinoita on kiinnostavin, mutta sitä ei nyt ollut niin piti joku valita"

Tätä kohtaa käsitellään suuntalinjojen strategisessa osiossa.

4.17 Mielenkiintoisin yhdistysosion juttu

Yhdistysosion jutut olivat kaikki suhteellisen lähellä toisiaan. Mielenkiintoisimpana pidettiin liiton toimihenkilöt valokuvin, nimin ja toimenkuvin esittelevää "Liiton toimisto tutuksi"-juttua (30 %). Kakkossijan jakoivat Oulun ja Turun yhdistyksistä kertovat jutut (22 %) ja kolmanneksi tuli "Ehdolla kuntavaaleissa", jossa ne aivovammayhdistyksiin kuuluvat, jotka ovat ehdolla kuntavaaleissa, saivat esitellä itsensä (15 %). Vähiten yhdistysosiossa kiinnosti nuorille suunnattua tapahtumaa mainostava "Ilmoittaudu PääFestille" (10 %). Mielenkiintoisimpaan yhdistysosion juttuun otti kantaa 117 vastaajaa.

Ehdolla kuntavaaleissa -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneen perusteluita:

"Ajankohtainen"

"Olen itsekin ehdolla".

"Hienoa että toiset pystyvät menemään politiikkaan vammasta huolimatta".

Liiton toimisto tutuksi -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneen perusteluita:

"Eri yhdistysten jäsenten olisi hyvä tutustua liittoon ja liiton työntekijöihin paremmin;) !"

"Näkee uusia henkilöitä jotka ovat tulleet taloon".

"On hienoa, että lukijoilla on mahdollisuus tutustua liiton työntekijöihin, heidän toimenkuvaansa ja saada kasvot äänille ja nimille tai teksteille".

Ilmoittaudu PääFestille -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneen perusteluita:

"Olen kiinnostunut osallistumaan"

"Pääfest on Superia kaikissa muodoissaan!"

Liikuntakeskus tukee Oulun yhdistystä -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneen perusteluita:

"Liikuntakeskus antoi rahaa!"

"Raha paljon vaikuttaa yhdistysten toimintaan"

"Kyllä saamamme tuki kiinnostaa (Oulusta kun olen)".

Iloinen iltapäivä Turussa -jutun mielenkiintoisimmaksi valinneen perusteluita:

"Nuoret ovat päässeet yhdessä kokoontumaan ja laittamaan ruokaa sekä ideoimaan nuorten toiminnan vauhdittamista"

"kiva tietää mitä muissaa yhdityksissä tehdään ja saada vinkkiä!"

"Itse Turun seudulta"

Tätä kohtaa käsitellään suuntalinjojen strategisessa osiossa.

4.18 Taustakysymykset

Taustakysymyksissä tiedusteltiin sukupuolta, ikää, työtilannetta, roolia Aivoituksen lukijana sekä suhdetta aivovammayhdistykseen.

Vastaajista sukupuolensa ilmoitti 126 vastaajaa. Heistä naisia oli 75 henkilöä (60 %) ja miehiä 51 henkilöä (40 %).

Vastaajista seitsemän kymmenestä oli joko eläkkeellä tai sairauspäivärahalla.

Taulukko 16. Vastaajien työtilanne

Työtilanne	Lukumäärä (N = 128)	Prosentti
Töissä	28	22 %
Eläkkeellä	81	63 %
Sairauspäivärahalla tms.	10	8 %
Työtön/opiskelija/kotona lapsen kanssa	9	7 %

Suurimman yksittäisen ikäryhmän muodostaa 41 – 50 -vuotiaat (31 %). Heikoimmin edustettuna ovat alle 30-vuotiaat.

Taulukko 17. Vastaajien ikäjakauma

Ikäryhmä	Lukumäärä (N = 122)	Prosentti
Alle 20 v	1	1 %
21 – 30 v	6	5 %
31 – 40 v	18	15 %
41 – 50 v	38	31 %
51 – 60 v	29	24 %
Yli 60 v	30	25 %

Roolinsa Aivoituksen lukijana määritteli 130 henkilöä. Valtaosa heistä, eli 73 prosenttia (93 henkilöä), on aivovamman saaneita ihmisiä. 18 prosenttia (24 henkilöä) vastanneista on omaisia, viisi prosenttia (7 henkilöä) aivovamma-alan ammattilaisia ja muita viisi prosenttia (6 henkilöä). Valitettavasti emme saa vastausta siihen, mitä nämä kuusi muuta ovat, sillä sähköisessä kyselylomakkeessa ei toiminut ”Muu, mikä” -vastauksen vapaa-muotoinen kenttä. Tämä selvisi tutkijalle vasta siinä vaiheessa, kun vastauksia analysoitiin. Onneksi ”Muu, mikä” -ryhmä on määrältään niin pieni, ettei sillä varsinaisesti ole merkitystä kokonaisuuden kannalta.

Prosenttimäärät noudattelevat melko tarkasti aiemmin esiteltyjä liittymissyitä. Kun tuntemattomasta syystä liittyneet oli perattu pois, oli jäsenistä vammautuneita 70 %, omaisia 23 %, alan ammattilaisia noin 5 % ja muita noin 2 prosenttia.

Vastaajilta tiedusteltiin myös heidän suhdettaan aivovammayhdistyksiin. Kysymykseen vastasi 124 henkilöä. Suurin osa vastaajista (35 %) oli ihmisiä, joiden lähellä toimii yhdistys tai ryhmä mutta jotka eivät juurikaan tai koskaan osallistu sen toimintaan. Ennakko-oletuksena oli, että ahkerimpia Aivoituksen lukijoita ovat he, joiden lähellä ei ole yhdistystä tai ryhmää. Tämä oletamus osoittautui vääräksi, sillä tutkimuksen perusteella

ahkerimpia lukijoita ovat he, jotka osallistuvat aktiivisesti tai satunnaisesti lähellä tai kauempana olevan yhdistyksen tai ryhmän toimintaan. Tähän joukkoon kuuluu hieman yli puolet kaikista vastaajista. Toisaalta suurin yksittäinen ryhmä koostuu heistä, joiden lähellä yhdistys tai ryhmä kyllä olisi, mutta jotka eivät koskaan tai juuri koskaan sen toimintaan osallistu.

Taulukko 18. Suhde aivovammayhdistykseen

Suhde aivovammayhdistykseen	Lukumäärä (N = 124)	Prosenttia
Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, ja osallistun aktiivisesti sen toimintaan	33	27 %
Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, ja osallistun satunnaisesti sen toimintaan	30	24 %
Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, mutta en juurikaan tai koskaan osallistu sen toimintaan	43	35 %
Lähelläni ei ole yhdistystä tai ryhmää, mutta osallistun silti kauempana olevaan toimintaan	3	2 %
Lähelläni ei ole yhdistystä tai ryhmää, enkä osallistu kauempanakaan olevaan toimintaan	15	12 %

5 Aivoituksen suuntalinjat

Olen tutkinut medianomi (YAMK) -opintojeni opinnäytetyötä varten, että ketkä lukevat Aivoitusta ja minkälaista lehteä he haluavat lukea. Opinnäytetyöni varsinainen kehittämistyö on luoda lukijatutkimuksen pohjalta Aivoitukselle viestinnän suuntalinjat, jotka jaetaan strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen osioon.

Suuntalinjojen avulla Aivoituksesta pyritään tekemään laadukas, hyvin toimitettu ja mahdollisimman paljon tietoa ja tukea eri kohderyhmille antava järjestölehti, jossa on yleisaikakauslehden elementtejä. Vaikka lehti on järjestölehti, pitää sen olla ammattimainen, eikä miltään osin kotikutoinen. Tarkoituksena on, että Aivovammaliitto ry hyödyntää laadittuja suuntalinjoja Aivoitus-lehden kehittämisessä. Tämä on ensimmäinen kerta liiton lehden historian aikana, kun lehden kehittämiseen on paneuduttu näin laajamittaisesti.

Työn tekijänä esitän, että liiton toiminnanjohtaja esittelee hallitukselle suuntalinjat tai kutsuu minut ne esittelemään. Sen jälkeen suuntalinjat käsitellään syysliittokokouksessa 28.10.2017. Uusi suuntalinjasto esitetään otettavaksi käyttöön vuoden 2018 alusta alkaen.

5.1 Strategisen tason suuntalinjat

Aivoitus-lehden ensimmäisten suuntalinjojen strategisella tasolla määritellään viestinnän peruslinjat kolmeksi vuodeksi. Viestinnän strateginen taso perustuu työyhteisön kokonaisstrategiaan. Aivoitukselle ensimmäistä kertaa laadittava strateginen taso kattaa vuodet 2018 – 2020. Jatkossa strateginen taso pyritään laatimaan Aivovammaliiton strategiakauden mittaiseksi. Koska Aivovammaliiton uusi strategiakausi alkaa vuonna 2020, päivitetään tuon vuoden aikana Aivoituksen strategiset suuntalinjat ja nivotaan se liiton kokonaisstrategiaan. Toinen strategisen suuntalinjojen kausi olisi siis voimassa neljä vuotta eli 2021 – 2025. Jatkossa sekä liiton strategia että lehden suuntalinjojen strateginen osio pyritään tekemään samaan aikaan ja samanmittaisiksi eli viideksi vuodeksi.

Liiton nykyisen strategian toiminnallisista tavoitteista tärkeimpänä mainintaan liiton tunnettuuden kasvattaminen, johon sisältyy muun muassa viestintäsuunnitelman vuosittainen päivittäminen ja tiedotuksen ja markkinoinnin lisääminen. Kokonaisstrategian pohjalta laadittu viestintästrategia on hyväksytty toukokuussa 2015. Strategian pohjalta on laadittu viestintäsuunnitelma vuonna 2015 ja se on päivitetty vuodelle 2017. Vuodelle 2017 päivitetystä viestintäsuunnitelmassa Aivoituksen tavoitteeksi määritellään aivovammatietouden levittäminen ja vertaistuen antaminen. Kohderyhmiksi on määriteltävä vammautuneet ihmiset, heidän omaisensa, suuri yleisö ja ammattilaiset.

Strategisella tasolla määritellään lehden peruslinjat eli vastataan kysymyksiin, kenelle lehteä teemme, miten usein ja missä muodossa se ilmestyy ja mikä on lehden tavoite, mitä sillä halutaan kertoa.

5.1.1 Kenelle ja mitä

Tutkimuksen perusteella Aivoituksen kohderyhmät tärkeysjärjestyksessä ovat 1) aivovamman saaneet ihmiset, 2) heidän läheisensä, 3) alan ammattilaiset ja 4) suuri yleisö. 73 prosenttia lehden lukijoista on aivovamman saaneita ihmisiä, 18 prosenttia omaisia, viisi prosenttia ammattilaisia ja viisi prosenttia muita lukijoita.

Ikäryhmien mukaan lehden tärkein kohderyhmä on 41 – 50 -vuotiaat. Seuraavaksi tärkeimmät kohderyhmät ovat 51 – 60 -vuotiaat ja yli 60-vuotiaat. Sukupuolen mukaan ja oteltuna naiset (60 prosenttia lukijoista) ovat hieman miehiä suurempi kohderyhmä.

Vastaajista 84 prosenttia ilmoittaa lukevansa jokaisen lehden ja yhdeksän prosenttia joka toisen. 53 prosenttia vastaajista lukee lehteä vähintään puolesta tunnista tuntiin tai yli tunnin. Aivoitusta luetaan siis melkoisen innokkaasti.

Riippumatta siitä, onko lukija vammautunut ihminen vai omainen, haluaa hän saada lehdestä erityisesti voimaa, vertaistukea ja tietoa. Aivovamman saaneet ihmiset kokevat saavansa vertaistukea erityisesti henkilöhaastatteluista, joissa vammautunut ihminen kertoo selviytymistarinansa. Aivoituksesta halutaan toisaalta lukea juttuja itselleen tuntuista ihmisistä ja asioista, toisaalta myös itselleen uusista asioista ja vieraista ihmisistä. Erityisesti lukijat toivovat, että haastateltavissa ja aiheissa olisi tarpeeksi vaihtuvuutta.

Vastataksemme tärkeimmän kohderyhmän toiveisiin, pitää Aivoituksen ytimen rakentua niin, että aivovamman saanut ihminen saa lehden avulla vertaistukea ja uutta tietoa iästään ja asuinpaikastaan riippumatta.

Aivovamman saaneen ihmisen läheiset ovat toiseksi merkittävin kohderyhmä. Omaiset kokivat vastausten perusteella, ettei Aivoitus nykyisellään ota heitä tarpeeksi huomioon. Vastaajat kokivat, ettei Aivoituksessa ole tarpeeksi juttuja omaisista ja omaisille. Vastataksemme toiseksi tärkeimmän kohderyhmän tarpeisiin, pitää jokaiseen lehteen kirjoittaa vähintään yksi omaisen haastattelu tai yksi artikkeli muulla tavalla omaisnäkökulmasta. Jokaiseen lehteen pyritään lisäksi kirjoittamaan yksi teemaan liittyvä artikkeli ilman aivovammapainotusta.

Juttutyypinä suositaan henkilöhaastatteluita. Haastateltavat ja aiheet on etsittävä laajasti eri puolilta Suomea, jotta lehti tarjoaisi sopivissa määrin jokaiselle jotakin, sillä kyseessä on valtakunnallisen liiton julkaisu. Se ei siis voi olla Helsinki-keskeinen.

Aivovammaliitosta eroavat ilmoittavat erosyiksi usein, ettei liitto tai yhdistykset tarjoa hänelle mitään. Jos lehti on tarpeeksi laadukas ja monipuolinen ja vastaa eri puolilla Suomea asuvien jäsenten tarpeisiin ja toiveisiin, voi ”liitto ei tarjoa minulle mitään” -syystä eroavien määrä laskea. Jäsenmäärän kasvu taas tuo Aivovammaliitolle yhä enemmän uskottavuutta, uskottavuus puolestaan lisää rahoitusmahdollisuuksia ja rahoituksen kasvu mahdollistaa lisähenkilökunnan palkkaamisen, jolloin lopputulemana liitto pystyy

entistä paremmin toteuttamaan perustehtäväänsä eli edistämään aivovammaisten henkilöiden suoriutumista yhteiskunnassa itsenäisesti ja yhdenvertaisina. Aivoitus ei tähän yksinään pysty, mutta sillä on merkittävä rooli Aivovammaliiton profiiliin kohottajana ja tunnettuuden lisääjänä.

Jopa 95 prosenttia vastaajista lukee lehteään kotonaan. Kotona lehteen on helppo palata kerta toisensa jälkeen, joten se on oltava tarpeeksi monipuolinen ja uutta tietoa tarjoava, että lehteä ei heitettäisi heti pois, vaan artikkeleihin palattaisiin yhä uudelleen. Aivovamma-alan tietolähteenä sitä erittäin tai melko tärkeänä pitää yli 80 prosenttia. Tämän vuoksi elämäntarinoiden rinnalle on tuotava säännöllisesti tietopuolista aineistoa. Aivovammoihin liittyvää alaa opiskeleva kokee saavansa lehdestä myös sellaista uutta tietoa, josta on hänelle hyötyä opinnoissaan. Hieman yli puolet lukijoista osallistuu aivovammayhdistyksen toimintaan vähintään silloin tällöin. 54 prosentissa lehteä lukee tutkimukseen vastanneen lisäksi vähintään yksi muukin henkilö. Tämä tarkoittaa sitä, että Aivoituksen todellinen lukijamäärä on huomattavasti isompi kuin mitä sen painosmäärä on. Äänilehti ja/tai selkokielineen osio oli myös tutkimukseen vastanneiden toiveissa.

Jotta Aivoitus voisi tarjota uutta asiantuntijatietoa selkeäkielisesti ja ymmärrettävästi, suositetaan asia-artikkeleissakin henkilöhaastatteluita. Aivoituksen ei tarvitse olla sekokielineen, mutta sen pitää olla selkeäkielineen. Minna Pyhälähti valottaa Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen (Kotus.fi 2016) blogissa selkokielen ja selkeän kielen eroa.

"Selkeä kieli on yleiskieltä, joka on kielenhuollon suositusten mukaista eikä sisällä erikoiskielen sanastoa. Selkokieli menee kuitenkin vielä tätä pidemmälle:

"Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä." (Selkokeskus)".

Selkeän kielen vaatimukseen vastataan parhaiten niin, että esimerkiksi terapia- tai kuntoutusmuoto esitellään pääsääntöisesti haastatteleamalla alan asiantuntijaa. Aihekokonaisuutta täydennetään tekemällä toinen juttu henkilöstä, joka on saanut apua kyseistä terapia- tai kuntoutusmuodosta. On suositeltavaa toisinaan tehdä juttu henkilöstä, jolle esimerkiksi jokin terapiamuoto ei syystä tai toisesta sopinut. Näin saamme mukaan myös kokemuksia siitä, että kaikki ei aina mene suunnitelman mukaan. Näin toimimalla Aivoitus vastaa myös heidän toiveisiin, jotka kokevat Aivoituksen antavan liian ruusuisen kuvan aivovammaisen ihmisen elämästä ja kuntoutumisesta. Pääsääntöisesti jutuissa säilytetään positiivinen vire ja annetaan uskoa ja toivoa muille lukijoille siitä, että vaikeuksista huolimatta elämä jatkuu.

Että uutta tietoa saadaan tarpeeksi monipuolisesti ja Aivoitus koetaan jatkossakin tärkeäksi aivovamma-alan tietolähteeksi, käynnistetään sivun mittainen Vieraskynä-palsta, jolle asiantuntija kirjoittaa lehden teemaan liittyvän artikkelin. Selkeäkielisyys varmistetaan sillä, että artikkelien aiheet ja kirjoittajakandidaatit mietitään syksyn lehtityöryhmän kokouksessa ja kirjoitukset pyydetään jo tammikuussa vuoden jokaiseen numeroon. Näin artikkelit ovat toimituksen käytettävissä ajoissa ja ne ehditään oikolukea ja tarvittaessa kirjoittaa auki vieraat termit ja vaikeat sanat. Vieraskynä-palstalla vastataan erityisesti alan asiantuntijoiden ja opiskelijoiden lisätiedon tarpeeseen. Jotta Vieraskynä-palstan jutut olisivat yhdenmukaisia, annetaan kirjoittajille etukäteen kirjoitusohjeet. Sivun mittainen, kuvan sisältävä, artikkeli on pituudeltaan 3 000 merkkiä.

Aivoituksen tarjoaman monipuolisen uuden tiedon avulla voimme houkutella jäseniksi alan nykyisiä ja tulevia ammattilaisia. Että ammattilaiset ja opiskelijat saisivat mahdollisuuden tutustua lehteen ja sen myötä kiinnostua Aivovammaliiton jäsenyydestä, jaetaan lehtiä kohderyhmille suunnatuilla messuilla. Tämä nivoo osaltaan Aivoituksen suuntalinjat liiton kokonaisstrategian yhteen päätavoitteeseen eli Aivovammaliiton tunnettuuden kasvattamiseen.

Uuden tiedon tarpeeseen vastataan myös lisäämällä lehteen ”palstanpäiksi” sopivia, uutta ja ajankohtaista tietoa lisääviä tietoisuuksia. Palstanpäitä voidaan hyödyntää kaikissa lehden osioissa. Tiedon lisäämisen lisäksi ne antavat joustavuutta taittoon.

65 prosenttia lukijoista pitää nykyistä ruotsiksi käännettyjen juttujen, eli pääkirjoituksen ja puheenjohtajan palstan, määrää sopivana. 31 prosenttia haluaisi ruotsinnoksia nykyistä vähemmän tai ei niitä lainkaan. Jos lehti on 40-sivuinen, vastaa kahden jutun kääntäminen (5 prosenttia sisällöstä) suurin piirtein Suomen ruotsinkielisen väestön määrää. Lukijoiden toiveisiin vastataan parhaiten säilyttämällä nykyisen ruotsinnosten määrän, eli pääkirjoitus ja puheenjohtajan palsta käännetään ruotsiksi.

Jos toimitukseen lähetetään maksutta julkaistavaksi lehden teemaan tai yhdistyspalstalle sopiva valmis ruotsinkielinen artikkeli, se julkaistaan yhtä mielellään kuin lehteen lähetetty suomenkielinenkin materiaali. Tarvittaessa ruotsinnoksia tai pelkästään ruotsinkielisiä artikkeleita voidaan lisäksi tehdä erityisistä syistä, kuten esimerkiksi ruotsinkielisestä kurssista.

5.1.2 Julkaisutapa

Tutkimuksen perusteella noin 67 prosenttia haluaa lukea lehteä printtiversiona, ja noin 28 prosenttia toivoo saavansa painetun lehden rinnalla lisätietoa myös netin kautta. Painettua lehteä suosivissa ja lisätietoja sähköisen lehden kautta kaipaavissa on suhteessa saman verran sekä omaisissa että vammautuneissa ihmisissä. Lehden haluaisi saada nykyistä neljää kertaa useammin lähes 70 prosenttia lukijoista.

Vastataksemme lukijoiden toiveisiin, pitää lehden pääasiallisen julkaisutavan olla jatkosakin painettu lehti.

On kuitenkin huomattava, että valtaosa vastaajista, eli peräti 80 prosenttia, Aivoituksen lukijoista on vastausten perustella 41-vuotiaita tai tätä vanhempia. Reijo Vatanen (Mediaviikko.fi 2012) kirjoitti jo vuonna 2012 mediaviikko.fi-sivuston kolumnissa seuraavasti painetusta mediasta:

"Vanhat = yli 40-vuotiaat, lukevat vielä vanhasta tottumuksesta lehtiä, mutta nuoriso pysyy ajan tasalla omilla keinoillaan, eikä uhraa 250 – 500 euroa vuodessa siihen, että vanhoja uutisia toimitetaan heille aamuisin aamukahvipöytään".

Vastataksemme lähes 30 prosentin toiveeseen saada lukea lehteä myös netin kautta, aletaan julkaista näköislehteä Aivovammaliiton nettisivuilla numerosta 1/2018 alkaen nykyisen pdf:n sijaan. On toivottavaa, että näköislehden kautta saamme aivovammatie-toutta ja tietoutta Aivovammaliitosta nykyistä tehokkaammin nuorien aikuisten näkyville, sillä aivovammojen saajista suuri riskiryhmä on edelleen 18 – 25 -vuotiaat. On huomattavaa, että suurin piirtein tuohon ikähaarukkaan kuuluu vain kuusi prosenttia Aivoituksen lukijoista. Valitettavasti Aivovammaliiton jäsenrekisteriin ei ole kerätty syntymävuosia tarpeeksi pitkään, jotta voisimme verrata, onko tämä määrä yhtenevä jäsenrekisterin tietojen kanssa, vai eikö painettu aviisi vain kiinnosta nuoria aikuisia.

Sähköinen lehti pitää aloittaa mahdollisimman pian, ettei lisätietoa sen kautta toivova jäsen- ja lukijakunta turhaudu. Jo syksyn 2017 aikana on selvitettävä, miten sähköinen lehti saadaan tehdyksi mahdollisimman helposti nykyisillä henkilöstöresursseilla mahdollisimman edullisesti tai jopa maksutta. On kuitenkin pohdittava tarkasti, että miten laajasti ja mitä materiaalia sähköiseen lehteen tulee. Jos kaikki materiaali on saatavissa verkossa maksutta ja kenties jo ennen painetun lehden ilmestymistä, voi se syödä ainakin jonkin verran Aivovammaliiton jäsenmäärää.

Nykyisillä henkilöstöresursseilla ja budjetilla ei ole mahdollista tehdä nykyistä neljää numeroa useampaa vuodessa. Koska kuitenkin seitsemän kymmenestä haluaisi saada lehden nykyistä useammin, on heille tarjottava jotakin korvaavaa. Tämän vuoksi Aivoituksen lukijoille kannattaa tarjota mahdollisuus Aivovammaliiton uutiskirjeen tilaamiseen. Lisäksi resurssien mukaan pyritään räätälöimään lehden lukijoille oma uutiskirje, jossa julkaistaan tietoiskumaista aivovammamateriaalia. Uutiskirje lähetetään niiden kuukausien aikana, jolloin Aivoitusta ei tule, eli tammi-, huhti-, elo- ja lokakuussa. Nykyistä useammin saatavan tiedotusmateriaalin kaipuuseen vastataan myös alkamalla hyödyntää nettisivujen Ajankohtaista-uutispalstaa julkaisemalla siellä esimerkiksi lisätietoa ja seurantajuttuja lehdessä ja uutiskirjeissä olevista jutuista. Uutiskirjeelle ja nettisivuille on laadittava sisältösuunnitelmat, jotta niille saadaan säännöllisesti ja luontevasti uutta materiaalia.

Lisäksi vuoden 2018 aikana selvitetään mahdollisuutta julkaista vuodesta 2019 eteenpäin vuosittain yksi painettu erikoisnumero. Kyseinen numero voi olla normaalia Aivoitusta ohuempi. Kun erikoisnumeroa aletaan pohtia ajoissa, ehditään se sekä budjetoida että aikatauluttaa työtehtäviin.

5.1.3 Ulkoasu

Ulkoasusta pidettiin pääsääntöisesti, mutta kuvitusta toivottiin hyödynnettävän nykyistä enemmän, värimaailmaa toivottiin raikkaammaksi, sisällön ryhmittelyä nykyistä selkeämmäksi ja taittoa väljemmäksi. Fonttia kehoitettiin miettimään ja valokuvia käyttämään nykyistä näyttävämmin. Lisäksi toivottiin, että juttuja olisi enemmän, eivätkä mainokset hypäisi liiaksi silmille.

Ulkoasu ja luettavuus ovat äärimmäisen tärkeitä. Lehden on näytettävä houkuttelevalta, että se tarttuisi esimerkiksi messuilla ja muissa yleisötapauksissa ihmisten mukaan. Maailman paras artikkelikin jää lukematta, jos sitä ei tarjoilla miellyttävässä ja helppolukuisessa muodossa. Ulkoasuun kannattaa siis panostaa. Selkeä fontti on luettavuuden peruspilari. Koska fonttia moitittiin joissakin vastauksissa hankalaksi, kysytään alkuvuoden 2018 aikana valtakunnalliselta selkokielen asiantuntijaorganisaatiolta Selkokeskuksesta, että onko nykyinen fontti, adesso, heidän asiantuntijanäkökulmastaan katsottuna esteetön. Ellei se ole, kysytään heiltä fonttisuositusta, joka otetaan käyttöön lehdestä 1/2018 alkaen.

Säilytetään nykyiset teemavärit (kesällä vihreä, syksyllä oranssi, jouluna sininen, talvella punainen), mutta aletaan käyttää niitä nykyistä raikkaampina sävyinä nykyisten tunkkaisen vaikutelman antavien sävyjen sijaan. Valokuvia aletaan hyödyntää entistä rohkeammin ja monipuolisemmin: käytetään kuvia isompana ja kiinnitetään kuvien osalta huomiota nykyistä monipuolisempaan ja elävämpään taittoon.

Lehden sisältöä kannattaa selkeyttää muuttamalla sisältöä rytmittäviä sivujen alareunoissa olevia alapalkkeja niin, että ne ovat jokaisessa lehdessä samat. Alapalkkien tekstit ovat numerosta 1/2018 alkaen TEEMANA 'TEEMAN NIMI', ARTIKKELIT ja YHDISTYSOSIO. Jatkossa vakiopalstat tunnista omasta logosta. Jokaiselle vakiopalstalle luodaan yhteensopiva, mutta toisistaan tarpeeksi erottuva, logo. Logo voi esimerkiksi olla yläpalkissa väripohjalla sijaitseva palstan nimi (Pääkirjoitus, Puheenjohtajan palsta, Vieraskynä, Lukijaraadin sananen, Lukutoukka) ja pieni kuvallinen elementti. Vakiopalstojen logot otetaan käyttöön numerosta 1/2018 alkaen ja ne ovat jokaisessa lehdessä samat.

Taitto tehdään numerosta 1/2018 alkaen kautta linjan nykyistä väljemmin. Tarvittaessa pyritään lisäämään sivuja tai siirtämään juttu seuraavaan lehteen tai internet-sivujen Ajankohtaista-osioon sen sijaan, että ahdettaisiin liikaa juttuja liian pieneen tilaan.

Näillä toimenpiteillä Aivoituksesta saadaan pienellä työllä ja lisäresursseja vaatimatta ulkoasultaan ja luettavuudeltaan nykyaikainen ja raikas – lehti, johon tarttuu mielellään niin aivovamman saanut ihminen, hänen läheisensä, alan opiskelija tai ammattilainen tai suuren yleisön edustaja.

5.2 Taktisen tason suuntalinjat

Taktisella tasolla suunnitellaan käytännön toimet siitä, miten lehteä hyödynnetään eri kohderyhmien tarpeita vastaaviksi. Taktinen taso määritellään kahdeksi vuodeksi. Taktisen tason suuntalinjoissa määritellään vuoden 2018 ja 2019 vuositeemat ja niiden alle lehtikohtaiset teemat.

Jopa 49 prosenttia Aivoituksen lukijoista on lukenut lehteä yli viisi vuotta ja neljä viidesosaa lukee lehden jokaisen numeron. Koska lehteä seurataan useiden vuosien ajan, osa lukijoista kokee, että samoja ihmisiä haastatellaan jatkuvasti. Voimme varmistaa uusien haastateltavien löytämisen lisäämällä lehteen, yhdistyskirjeisiin ja sosiaaliseen mediaan kehotuksia vinkata toimitukselle mielenkiintoisia aiheita ja haastateltavia. Myös kahdesti vuodessa kokoontuva lehtityöryhmä veloitetaan nykyistä enemmän pohtimaan tämän

tutkimuksen toiveiden pohjalta tuoreita aiheita ja uusia haastateltavia. Koska lehtityöryhmä koostuu vapaaehtoistoimijoista, toimituksen rooli on tehdä vastuuttamisesta mahdollisimman helppoa. Nopein keino tähän on lähettää kokouksen esityslista yksityiskohteisine evästyksineen tarpeeksi ajoissa. Viestintätyöryhmän vastuulle tulee jatkossa myös miettiä syysliittokokoukselle esitettäväksi lehtien teemat. Työskentelyssä hyödynnetään paitsi tämän tutkimuksen tuloksia, myös tulevia tutkimuksia.

54 prosenttia vastaajista lukee lehdestä mieluiten teemaosiota, 40 prosenttia yhtä miellään sekä teema- että yhdistysosiota ja vain kuusi prosenttia lukee mieluiten yhdistysosiota. Tämä on selkeä viesti siitä, että Aivoituksen pitää jatkossakin olla järjestölehti, jossa on myös yhdistysasiaa. Koska teemaosio on kuitenkin suositumpi, panostetaan siihen. Lehden kokonaissivumäärä suhteutetaan ilmoitussivujen määrään niin, että vähintään 2/3 lehden sisällöstä on toimitettua aineistoa ja 1/3 osa ilmoitussivuja.

Koska yhdistysosiota mielenkiintoisimpana pitää vain kuusi prosenttia, käännetään katseen kehittämiseen. Tärkeimpänä on alkaa toimittaa Yhdistykset toimivat -palsta niin, että jokaisen yhdistyksen kohdalle tulee tasapuolisesti ja samalla formaatilla tiedot siitä, mitä, missä ja milloin tapahtuu – esimerkiksi tapahtuman nimi, aika, paikka, lisätiedot. Nykyisin järjestösuunnittelija kopioi Yhdistykset toimivat -palstan sisällön yhdistysten yhteyshenkilöiden lähettämistä sähköposteista, joten Yhdistykset toimivat -toimintakalenteri ei ole yhdenmukainen, eikä se myöskään ole toimitettua sisältöä. Kun palsta toimitetaan, saavat kaikkien yhdistysten toimijat tasapuolisesti samat tiedot riippumatta siitä, mitä yhdistyksestä ilmoitetaan. Lisäksi huolellisesti toimitettu yhdistysosio lisää lehden ammattimaisuutta. Lisätiedot suunnataan lehdessä olevan yhdistysten toimintakalenterin sijaan liiton ja/tai yhdistysten nettisivuille sekä yhdistysten omiin yhdistyskirjeisiin.

Yhdistysosiosta haluttiin lukea yhdistysten ja niiden tavanomaisesta poikkeavan toiminnan ja tapahtumien esittelyä sekä menovinkkejä. Yhdistysosion ammattimaisuutta ja monipuolisuutta lisätään innostamalla yhdistyksiä kirjoittamaan juttuja heidän erilaisista riennoistaan tai tarvittaessa kutsumaan toimittajaa heidän tapahtumiinsa juttua tekemään. Näin saamme monipuolisesti eri alueiden toimintaa tutuksi ja uusia ideoita muille innostukseksi.

Ettei vapaaehtoisvoimin toimivat erityisryhmän edustajat koe kirjoitustoivetta taakaksi ja liian raskaaksi, ehdotetaan, että numeron 1 yhdistysosioon tulee spontaanisti lähetettyjen juttujen lisäksi juttu Aivovammayhdistyksen ja Etelä-Pohjanmaan yhdistyksen toiminnasta, numeroon 2 Itä-Suomen ja Keski-Suomen yhdistyksen toiminnasta, numeroon 3

Kymenlaakson ja Oulun yhdistyksen toiminnasta ja numeroon 4 Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen yhdistyksen toiminnasta.

Kirjoitusvuoroista kerrotaan hyvissä ajoin puheenjohtajien kuukausittaisessa skype-tapaamisessa ja yhdistystiedotteessa. Yhdistykset voivat itse päättää, tekevätkö he jutun itse vai pyytävätkö he toimittajan paikalle. Yhdistysosion jutuissa panostetaan tavallisesta poikkeaviin sisältöihin. Vaikka illan istuminen kahvikupin ääressä antaa vertaistukea, ei se ole tavallisesta poikkeavaa toimintaa, josta kannattaisi lehtijuttua laatia. Jotta juttujen kirjoittaminen omatoimisuustikin tulisi mahdollisimman vaivattomaksi, annetaan kirjoittajille ohjeet. Yhdistysjutulle sopiva pituus on 1 500 merkkiä. Jutun kuvitukseksi toivotaan lähetettävän kaksi tai kolme toiminnallista ja laadukasta valokuvaa.

Yhdistysosion kehittämisellä ja yhdistystoimijoiden aktivoinnilla suuntalinjat nivoutuvat liiton kokonaistrategian kolmesta keskeisestä arvosta toimijuuteen. Toimijuudella tarkoitetaan strategiassa yksilöiden ja eri yhteisöjen, eli esimerkiksi toimintaryhmien ja yhdistysten jäsenten, kehittymistä aktiivisiksi kansalaistoimijoiksi, jotka kykenevät ylläpitämään ja edistämään omaa ja ympäristönsä hyvinvointia omalla toiminnallaan. Aivovammatiimin roolina on pyrkiä kehittämään eri tavoin jäsenten toimijuutta liitto- ja yhdistystoiminnassa mukana olemisen kautta.

5.2.1 Vuositeemat ja lehtikohtaiset teemat

Tutkimuksen mukaan Aivoituksen lukijoita kiinnostaa aihealueina aivovamma ja yhteiskunta, kuntoutus, kuntoutuminen ja terapiat, selviytymistarinat, perhe, harrastukset ja urheilu, yhdistystoiminta sekä aivopätkinät.

Juttutyyppeinä kiinnostavia vastaajien mukaan ovat vertaistukea antavat artikkelit, koskettavat, mielenkiintoiset ja rohkeat henkilöhaastattelut, itselleen tutusta aiheesta tai ihmisestä kertovat jutut sekä itselleen uudesta asiasta kertovat jutut. Näiden perusteella esitetään vuositeemat ja lehtikohtaiset teemat vuosille 2018 ja 2019.

Vuoden 2018 kokonaisteema: Kuntoutuminen

- 1/2018 Terapiat ja sopeutumisvalmennus
- 2/2018 Aivovaurion monet kasvot
- 3/2018 Minä selvisin!
- 4/2018 Iloa elämään

Vuoden 2019 kokonaisteema: Aivovamman saanut ihminen osana yhteiskuntaa

- 1/2019 Aivovamma ja yhteiskunta
- 2/2019 Yhdistystoiminnan kirjo
- 3/2019 Ikäihmiset ja aivovamma
- 4/2019 Lapset ja aivovamma

Viikolla 44 vietettävän valtakunnallisen Aivovammaviikon teema johdetaan numeroiden 4 teemoista, jotta lehti ja muu tiedotustoiminta nivoutuvat entistä paremmin yhteen. Vuonna 2018 Aivovammaviikon teemaksi ehdotetaan ”Iloa elämään” ja vuoden 2019 teemaksi ”Lapset ja aivovamma”.

Lehtikohtaiset juttuaiheet määritellään operatiivisissa suuntalinjoissa.

Lehtiteemat on johdettu suoraan lukijoiden toiveista ja tarpeista, ja näin vastattu strategiassa mainittuun tavoitteeseen edistää kohderyhmän hyvinvointia ja hyvän elämän edellytyksiä. Lisäksi täytämme strategian veloitetta kasvattaa liiton tunnettuutta tiedotustoimintaan panostamalla.

5.2.2 Operatiivisen tason suuntalinjat

Operatiivisella tasolla paneudutaan käytännön yksityiskohtiin. Operatiivisessa osiossa varmistetaan, että strategisessa ja taktisessa osiossa määritellyt toimenpiteet siirtyvät käytäntöön. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvän lehden osalta operatiivinen suunnittelu käsittää jokaisen lehden valmistusprosessin miettimisen alusta loppuun.

Operatiivinen taso määritellään jatkossa tekemällä vuoden mittainen yksityiskohtainen suunnitelma. Koska lehden suuntalinjat laaditaan nyt ensimmäistä kertaa, laaditaan myös operatiivisen tason suuntalinjat kahdelle vuodelle. Vuoden 2019 suuntalinjat kuitenkin tarkentuvat vuoden 2018 aikana. Suuntalinjojen tarkennuksesta ja jatkossa laatimisesta vastaa viestintätyöryhmä, johon kuuluu päätoimittaja, toimittaja, Aivovammaliiton hallituksen edustaja sekä vammaisten ihmisten että läheisten edustajia.

Operatiiviseen suunnitelmaan määritellään lehtikohtaisesti 1) teemoihin liittyvät juttukokonaisuudet, 2) juttujen aineistopäivä, 3) päivä, jolloin jutut toimitetaan taittajalle painotaloon, 4) ilmoitusten aineistopäivä, 5) päivä, jolloin ilmoitukset toimitetaan painotaloon, 6) oikolukupäivä, 7) painopäivä, 8) ilmestymisaika, 9) netissä toimivan Lukijaraadin vastausaika ja 10) viestintätyöryhmän kokoontumisajat ja rooli.

Näin lehdelle saadaan jatkuvuutta, eri vuosien ja numeroiden teemat nivoutuvat nykyistä paremmin yhteen ja ennen kaikkea vuositeemojen suunnittelussa on kuultu vahvasti lukijakunnan ääntä.

Mielenkiintoisina artikkeleina tutkimuksen mukaan pidettiin vertaistukea antavia artikkeleita, koskettavia, mielenkiintoisia ja rohkeita henkilöhaastatteluita, itselleen tutuista aiheista ja ihmisistä kertovia juttuja sekä itselleen uutta tietoa antavia juttuja. Selkeään kieleen pitää kiinnittää huomiota, että jutuista on iloa kaikille lukijoille. On pidettävä huoli siitä, että lehti pysyttelee ajan hermolla.

Käytännön toimitustyössä on pidettävä huoli siitä, että juttuihin haastatellaan kaikkialla Suomessa asuvia aivovamman saaneita ihmisiä niin, että toisaalta mahdollisimman moni voi lukea itselleen tutun ihmisen tarina, mutta että mahdollisimman moni saa samalla lehden välityksellä tutustua itselleen uuteen ihmiseen tai asiaan.

Uusia tutkimuksia tuodaan lukijoille tiedoksi uutisina tai esimerkiksi haastatellen tutkimuksen tekijöitä ja muita alan asiantuntijoita. Kun uusi asia välitetään henkilöhaastatteluna, toimittaja toimii ”tulkkina”, jolloin mahdollisesti vaikeaselkoinenkin asia kirjoitetaan selkeällä kielellä. Liiton käytössä olevaa mediaseurantaa kannattaa hyödyntää aktiivisesti uusien haastateltavien ja juttuaiheiden ideoinnissa sen sijaan, että sen avulla pelkästään seurattaisiin, mitä muut tahot kirjoittavat aivovamma-asioista. Näin mediaseurannasta saadaan irti käytännön hyötyä päivittäiseen toimitustyöhön.

Pääkirjoitus ja puheenjohtajan palsta jatkavat nykyiseen tyyliin lehden sisältöä linjaavana yhteenvetona sekä ajankohtaisia aiheita nostavina palstoina.

5.2.3 Lehtikohtaiset juttukokonaisuudet

Ettei lukijatutkimuksen sanoma ja kokonaisstrategiaan nivotut lehden suuntalinjojen strateginen ja taktinen osio jäisi vain kuolleiksi kirjaimiksi vaan siirtyisi aidosti toimintaan, määritellään juttukokonaisuudet ajoissa. Jokainen juttuaihio on poimittu lukijoiden vastauksista.

1/2018 Terapiat ja sopeutumisvalmennus -teeman lehdessä kirjoitetaan siitä, mitä uutta terapiamaailmassa on juuri nyt. Sopivia aiheita on esimerkiksi tanssiterapia ja etäkuntoutus. Että eri aikoina vammautuneet saisivat tietoa ja vertaistukea, kirjoitetaan lehdessä keskeisistä aivovammaisen ihmisen terapiamuodoista eli fysio- ja toimintaterapiasta ja neuropsykologisesta kuntoutuksesta heti vammautumisen jälkeen ja pitkän ajan

kuluttua. Jotta eri lukijaryhmät saisivat jutuista itselleen sopivaa tietoa, rakennetaan kokonaisuus sekä asiantuntijan että kuntoutujan haastatteluin. Lehdessä esitellään lukijoiden toiveiden mukaan Vakuutuskuntoutuskeskus VKK:n tarjoamat palvelut sekä laaditaan heidän asiakkaansa haastattelu. Lehteen sisällytetään myös omaisen rooli kuntoutumien polulla.

2/2018 Aivovaurion monet kasvot -teemassa esitellään Mannerheimin lastensuojeluliiton kuntoutuskeskus Huvitus sekä laaditaan kuntoutujan tai hänen vanhempansa haastattelu. Lehteen kirjoitetaan myös haastattelut ikäihmisen aivovammasta, aivokasvaimen jälkitilasta, anoksisesta eli hapenpuutteesta johtuvasta aivovauriosta, aivoverenkiertohäiriöstä, punkin aiheuttamasta aivovauriosta, aivovamman aiheuttamasta epilepsiasta sekä omaisen kokemuksista muuttuneessa elämäntilanteessa.

3/2018 Minä selvisin! -teema esitellään koskettavasti ja voimaa ja vertaistukea välittävästi eriasteisen aivovamman saaneiden ja heidän omaistensa selviytymistarinoita.

4/2018 Iloa elämään -teemaan koostetaan asioita, jotka tuovat iloa elämään. Lehti koostuu aivovamman saaneen ihmisen harrastuksista, vammaisurheilijan haastattelusta, Suomen vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n esittelystä, pohditaan, minkälainen urheilu sopii aivovamman saaneelle kuntoutusmielessä, esitellään yhdistystoimintaa harrastusnäkökulmasta, esitellään tavallisesta poikkeava yhdistystoiminta sekä kerrotaan, miten omainen saa voimaa harrastuksista.

1/2019 Aivovamma ja yhteiskunta -teemanumerossa pureudutaan aivovamman aiheuttamiin kustannuksiin, omaishoitajan arkeen, aivovammaisen ihmisen asemaan laitoshoidossa ja asumispalveluissa, esitellään aivovammatutkimuksia ja sitä, miten aivovammojen diagnosointi on kehittynyt ja tulee lähitulevaisuudessa kehittymään, luodaan katsaus sote-uudistukseen ja tutkitaan, mitä kaikkea on esteettömyys ja miten se Suomessa toteutuu.

2/2019 Yhdistystoiminnan kirjo -lehdessä esitellään mahdollisimman moni yhdistys ja ryhmä yhden jäsenen tai yhdistyksen järjestämän inspiroivan tapahtuman kautta. Yhdessä jutussa pääroolissa on omainen tai omaisille suunnattu ryhmä ja yhdessä jutussa pääroolissa on toimintaan osallistuva vammautunut ihminen ja hänen läheisensä

3/2019 Ikäihmiset ja aivovamma -teema on tärkeä, sillä viime vuosina yli 70-vuotiaat ovat nousseet nuorten miesten rinnalle aivovamman saajien riskiryhmäksi. Ikäihmistemaa ei ole lehdessä aiemmin ollut. Lehti sisältää teorial tietoa ikäihmisistä ja aivovammoista,

asiaa ikäihmisen kuntoutuksen haasteista ja mahdollisuuksista, työuran jälkeen vammautuneen haastattelun, aiemmin vammautuneen, mutta vasta iäkkäämpänä diagnoosin saaneen haastattelun, pitkään vamman kanssa eläneen vinkkejä sopeutumiseen sekä yliopistosairaaloiden yhteydessä olevien aivovammapoliklinikoiden toiminnan esittelyn ikäihmisteeman kautta.

4/2019 Lapset & nuoret ja aivovamma -teemanumeroon tulee vanhemman tai isovanhemman haastattelu siitä, mitä tapahtui, kun lapsi vammautui, Tapaturmaisesti vammautuneet lapset ja nuoret Tatu ry:n esittely, jo aikuisikään ehtineen lapsena vammautuneen haastattelu ja sisaruksen haastattelu.

Olennaista on, että jokaisessa lehdessä käsitellään teemoja lukijoiden toiveiden mukaan monipuolisesti, eri kohderyhmien edustajat huomioon ottaen ja haastateltavat valtakunnanlaajuisesti etsien. Lehdet pitää suunnitella huolellisesti, ja että lehti täyttäisi tehtävänsä osana liiton strategiaa ja tarkoituksypykälää, lehteä tehtäessä ei saa koskaan mennä yli siitä, missä aita on matalin. Asiantuntijuuteen kuuluu osata mitoittaa ja aikatauluttaa tehtävät niin, ettei perustehtävä liiton tunnettuuden kasvattajan vaarannu.

5.2.4 Tuotantoaikataulut vuosille 2018 ja 2019

Jotta kehittämistyö saadaan aikataulutettua vuosikelloon ja siirtymään osaksi käytäntöä, laaditaan jo nyt yksityiskohtainen aikataulu kahdelle vuodelle. Tuotantoaikataulut on osa työkalupakkia, jotka ovat tämän työn liitteenä 2. Jatkossa aikataulu koko operatiivisen osion tavoin laaditaan vuodeksi kerrallaan.

Lukijaraati avataan nettiin ilmestymisviikolla ja se on auki kolme viikkoa. Lukijaraatia mainostetaan Facebookissa, Twitterissä, nettisivuilla ja lehdessä. Lehtityöryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa pohtimaan sopivia haastateltavia ja käymään läpi edellisen kahden lehden saamat palautteet. Lehtityöryhmä kokoontuu viikoilla 3 ja 23. Lehtityöryhmä pohtii vuodelle vuoden 2019 syysliittokokoukselle hyväksyttäväksi vuoden 2020 operatiivisten suuntalinjojen vuositeeman ja lehtikohtaiset teemat sekä päivittää taktiset suuntalinjat kaksivuotiskaudelle 2020 – 2021.

5.3 Muut suuntalinjojen suositukset

Aivovammaliitolle ehdotetaan, että vuoden 2018 STEAn hakemukseen haetaan lisärahoitusta viestintään, jotta voisimme vastata jäsenkunnan tarpeisiin saada lehti nykyistä

useammin, monipuolisemmin, paksumpana ja eri kohderyhmät nykyistä paremmin huomioon ottaen. Lehden rooli on merkittävä, mutta sitä on kehitettävä jatkuvasti ja sen on oltava osa strategiaa ja perustehtävää. Jos rahoitusta ei myönnetä nykyistä enemmän, ehdotetaan tärkeimpinä kohtina mahdollisimman edullisen tai maksuttoman nettilehden hankkimista, internetsivujen ja uutiskirjeen hyödyntämistä ja painettuun lehteen nykyisiin resurssein panostamista niin, että lehden tekijät suunnittelevat työaikansa nykyistäkin tarkemmin lehden vaatimukset huomioon ottaen.

Suuntalinjojen suositukset käydään vuosittain läpi ja kirjataan ylös, mikä toimenpidesuositus on toteutettu ja miten se on toiminut. Ylös kirjataan myös, jos joku toimenpidesuositus ei ole toteutunut ja selvitetään lyhyesti, miksi asia on jäänyt toteuttamatta. Tässä työssä on liitteenä (LIITE 2) tutkimuksen ja suuntalinjojen pohjalta laadittu työkalupakki liiton toimistolle, toimituksen jäsenille ja lehtityöryhmälle, jotta jokainen taho muistaa jatkuvasti, kenelle, miten ja miksi olemme lehteä tekemässä. Työkalupakin osiosta tulee päivittäinen työkalu, joka paitsi auttamaan muistamaan sovitut toimenpiteet, antaa tietoa sekä toimintakertomuksen ja rahoitushakemusten laadintaan että toiminnan suunnitteluun.

6 Johtopäätöksiä ja ajatuksia tulevasta

Tutkimuksen tavoitteena oli löytää vastaus ensisijaisesti siihen, halutaanko Aivoituksen näyttävän järjestölehdeltä vai ei. Lisäksi haluttiin saada tietää, että ketkä lehteä lukevat ja minkälainen lehti ja juttutyypit ovat kiinnostavimpia.

Tutkimuksesta selvisi, että Aivoituksen pitää olla järjestölehti, jossa painotetaan asia-artikkeleita. Jutuista halutaan saada vertaistukea, neuvoja, lukea sekä itselleen tutuista ihmisistä että tutustua uusiin ihmisiin ja saada mahdollisuuden oppia uutta. Tutkimuksesta kävi myös ilmi, että valtaosa lukee mieluiten painettua lehteä, mutta kolmisenkymmentä prosenttia toivoo printin rinnalle sähköisestä lehteä. Koska kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaus, voidaan todeta kysymysten mitanneen oikeita asioita ja kattaneen koko tutkimusongelman. .

Tutkimuksen suunnittelu alkoi jo loppuvuonna 2014 heränneestä tarpeesta saada tietää, minkälaista lehteä Aivovammaliiton pitäisi tehdä. Tämän työn suunnittelu alkoi keväällä 2016, jolloin pyrin Metropoliaan medianomi (yamk) -tutkintoon opiskelemaan. Tutkimuslomaketta laatiessa käytettiin hyväksi vuonna 2014 tehtyä lukijatutkimusta, jotta tuloksia

voisi verrata aiempiin tuloksiin. Kyselylomakkeen laadintaan osallistui koko tutkijan lisäksi kaksi kollegaa, jotka myös koetäyttivät vastauslomakkeen ennen sen avaamista netissä ja painattamista lehteen. He kävivät lomakkeen läpi paitsi katsomalla, että se kattaa kaiken oleellisen, myös tarkkailemalla vastaamisen sujuvuutta ja siihen käytettyä aikaa.

Tutkimuksen perusjoukoksi valittiin kaikki Aivoituksen lukijat. Tutkimuslomake julkaistiin paitsi sähköisenä Aivovammaliiton internetsivuilla, myös Aivoituksen liitteenä paperiversiona, jonka postimaksu oli jo valmiiksi maksettu. Tutkimusta mainostettiin liiton Facebook-sivuilla, internetsivuilla ja yhdistystiedotteessa sekä lähetettiin sähköpostiviesti kaikille, joiden sähköpostiosoite liiton jäsenrekisterissä oli. Valitettavasti sähköisen lomakkeen tallennusmenetelmä oli haasteellinen – että tulokset olisivat tallentuneet asianmukaisesti, olisi pitänyt painaa kyselyn täyttämisen jälkeen tallenna-nappia. Vaikka tästä ohjeistettiin erikseen, varsin iso osa jätti vastaukset tallentamatta. Jos kaikki vastaukset olisi tallennettu asianmukaisesti, olisi vastausprosentti ollut 15,23. Loppuun asti vastatut ja asianmukaisesti tallennetut vastaukset toivat vastausprosentiksi 7,21. Kyselyyn vastasi kokonaan ja sen tallensi oikein 159 henkilöä. Vastausprosentti on laskettu Aivoituksen koko tilaajamäärästä. Vastaajamäärä on kuitenkin riittävä myös sen jälkeen, kun virheelliset vastaukset on poistettu. Lisäksi vastaajaprofiilit vastasivat varsin tarkasti jäsenrekisteriin ilmoitettuja liittymissyitä, eli vastaajissa ei mikään joukko ollut ali- eikä yliedustettuna jäsenrekisterin liittymisprofiileihin verrattuna.

Taulukko 19. Jäsenten liittymissyys vs. lukijarooli

	Prosenttimäärä jäsenrekisterin perusteella	Prosenttimäärä lukijaroolin perusteella
Vammautunut henkilö	70 %	73 %
Omainen	23,2 %	18 %
Ammattilainen	4,6 %	5 %
Muu	2,47 %	5 %

Seuraava laajamittainen lukijatutkimus, jossa hyödynnetään tätä kyselyä, kannattaa tehdä vuonna 2020, jolloin tämän tutkimuksen strateginen osio umpeutuu. Jos silloin on käytössä vielä sama tutkimusohjelma kuin tätä tutkimusta tehtäessä, pitää vastausten oikeanlaista tallennusta painottaa vielä tätä tutkimusta enemmän, jotta saamme kaikki vastaukset analysoitavaksi.

Lisätutkimuksena suosittelen tehtäväksi jo vuoden 2018 lehtien ilmestyttyä sisällönanalyysin, jossa sanallisesti analysoidaan lehden sisältöä. Analyysin tarkoituksena olisi saada selville, että onko lukijoiden toiveita kuunneltu ja suuntalinjojen suositukset otettu

käyttöön. Erityisesti tutkimuksessa kannattaa analysoida, että onko artikkelisivujen ja ilmoitussivujen suhdeluku toteutunut sovitusti, onko ennalta sovittuja teemoja noudatettu aidosti, onko henkilöhaastatteluihin valittu eri ihmisiä kaikkialta Suomesta, onko omaiset otettu huomioon, onko lehden rakenne, valokuvien hyödyntäminen ja värimaailma ryhdistäytynyt ja onko lehteen lisätty tietoiskumaisia palstanpäitä.

6.1 Opinnäytetyö oppimisprosessina

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tarkoitus on olla kehittämistyö, joka tukee opiskelijan oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittymistä. Työn on tarkoitus perustua aitoon työelämästä nousseeseen tarpeeseen. Nämä määritelmät ovat toteutuneet tässä työssä koko prosessin ajan.

Tarve tietää, että minkälaisena lehteämme pidetään ja miten siitä saataisiin entistä enemmän sellaisia lukijoita palveleva, joilla on muistiin, jaksamiseen ja aloitekykyyn liittyviä ongelmia sekä kognitiivisia haasteita, heräsi jo vuonna 2014. Tämän tutkimuksen aikana romuttui moni ennakkoluulo. Opimme muun muassa, että lehteä lukee ahkerimmin yhdistystoimintaan vähintään satunnaisesti osallistuvat, eivätkä he, joiden alueilla ei yhdistystoimintaa ole lainkaan. Jälkimmäisetkin ovat tutkimuksen mukaan varteenotettava joukko, mutta ei se kaikkein ahkerin osa lukijakunnasta. Myös se luulo, että erityisesti omaiset ja ammattilaiset haluaisivat printtilehden rinnalle sähköisen version, osoitautui vääräksi. Lisätietoa netistä haluaa suhteessa lukea yhtä lailla vammautuneet ihmiset, heidän läheisensä kuin ammattilaisetkin – ja yhtä lailla sama joukko haluaa lukea ensisijaisesti painettua sanaa.

Myös juttuaiheisiin tuli roppakaupalla uusia ideoita, joiden pohjalta lehteä on hyvä lähteä kehittämään entistäkin paremmaksi ja lukijakuntaa nykyistäkin paremmin palvelevaksi.

Sen lisäksi, että kautta suuntalinojen jokaisessa osiossa lukijakunnan ääni kuuluu vahvana, on lehti nyt ensimmäistä kertaa nivottu sekä liiton tarkoituksykalään että kokonaistrategiaan. Suuntalinojen avulla Aivoituksesta tulee aidosti osa liiton toimintaa, eikä se ole erillinen saareke.

Suuntalinjojen ehdotuksissa liiton tiedotus- ja viestintätoimintaa uudistetaan ja kehitetään niin voimakkaasti ja joiltain osin totutusta poiketen, että jotkut toimenpidesuosituks-

set saattavat herättää muutosvastarintaa. Kaikki ehdotukset on kuitenkin johdettu teoreettisen viitekehyksen avulla sekä lukijoiden palautteista ja toiveista liiton strategian kautta katsoen. Tutkimuksen perusteella tarvetta muutokselle siis on.

Aivoituksen suuntalinjoja laadittaessa syntyi niiden pohjalta lisätuotteena Aivovammaliiton tarpeisiin työkalupakki, jonka avulla suuntalinjojen noudattaminen on vaivatonta. Kun työkalupakki tallennetaan yhteiselle verkkolevylle, pääsevät kaikki näkemään reaalitajassa, että missä mennään. Kaikki voivat myös lisätä sinne omia ideoitaan, joka lisää yhteisen sujuvuutta. Työkalupakkiin voi tutustua liitteessä 2.

Vasta tulevaisuus näyttää, että toteutuvatko tutkimuksen kautta saadut runsaat kehittämisideat ja miten ne otetaan vastaan. Nyt on kuitenkin ensimmäistä kertaa tehty laajamittainen pohjatyö, ja mikäpä olisikaan sopivampi aika tälle pohjatyölle kuin Aivovammaliiton 25-vuotisjuhlavuosi.

Opin prosessin aikana liiton, lehden ja koko tiedotustoiminnan kehittämisen lisäksi myös paljon itsestäni, työstäni, itseni johtamisesta ja koko työyhteisöstä. Huomasin, että asiantuntijatehtävässä toimivana minun on otettava vielä nykyistäkin suurempi vastuu työtehtävieni suunnittelusta. Tutkimuksen aikana kävi ilmi, että en viime kuukausina ole kytkenyt lisääntyneiden työtehtävien vuoksi panostamaan tarpeeksi Aivoituksen tekemiseen, vaikka sen osuuden toimenkuvassani määritellään olevan peräti puolet. Suureksi osaksi saan syyttää tästä itseäni, sillä uusista asioista innostuvana työnnän helposti nokkani kaikkeen uuteen. Jatkossa tähän on kiinnitettävä huomiota, sillä Aivoitus-lehti on kuitenkin yksin liiton toiminnan lippulaivoista ja tärkein yksittäinen työtehtäväni ja näin ollen mitä suurimmassa määrin perustehtäväni. Työtäni kehitetään myös näiltä osin, sillä tätä kirjoittaessani on jo sovittuna palaveri esimieheni kanssa. Palaverissa on tarkoitus käydä läpi toimenkuvaani.

Työn tekeminen itsessään on ollut vuoden mittainen antoisa matka. Nyt, kun kohta lyön viimeisen pisteen, on oloni sekä helpottunut että haikea. Helpottunut siksi, että sain vastauksen työyhteisöä ja itseäni askarruttaneisiin asioihin. Haikea siksi, että tämä työ on matkannut mukani vuoden ajan. Ensimmäiset sanat naputtelin maaliskuussa 2016, jolloin hain opiskelijaksi. Kun sain tietää tulleeni valituksi, aloin perehtyä teoriaan. Miellessäni oli aavistus siitä, mihin suuntaan haluaisin alkaa työtäni rakentaa. Niinpä luin kasoittain kirjoja, lukemattomia blogeja ja lehtijutun toisensa perään. Osan hylkäsin heti kättelyssä, osan otin lähempään tarkasteluun. Joistakin jo kirjoitin muistiinpanoja, mutta

hylkäsin ne työn edistyessä. Lopulta päädyin rakentamaan teoreettisen viitekehyksen rungon kolmen opuksen pohjalta. Yhdistelin niissä esitettyjä teorioita luovasti ja rakensin Aiovammaliiton viestinnän kehittämiseen sopivan teoreettisen viitekehyksen. Oman ilonsa työn aikana toi se, että huomasin itseäni viisaampien pähkäilleen asioita samankaltaisesti kuin minä nyt omaan aineistooni perehtyessä. Halusin saada aikaiseksi kompaktin ja olennaiseen keskittyvän työn, johon myös Aivoituksen lukijakunta, joista valtaosalla on aiovamman jälkitila, jaksaisi perehtyä. Uskon onnistuneeni siinä ihan mukavasti.

Sen, että tämä työ ylipäättään tehtiin, alkulausumana oli vuoden 2014 loppupuolella koulutustilaisuudessa negatiivisessa mielessä sanottu ”tämähän näyttää ihan järjestölehdeltä” -lausuma. Tutkimuksen valossa Aivoituksen pitääkin näyttää järjestölehdeltä, joten olimme jo kolme vuotta sitten oikeilla linjoilla. Lukijoiden palautteen perusteella voimme rakentaa lehdestä entistäkin paremman järjestölehden, joka antaa tietoa ja vertaistukea ja on kiinteä osa Aiovammaliiton sääntöjä ja strategiaa.

7 Lähteet

Aivovammaliiton jäsenrekisteri. Tarkastettu 7.3.2017

Aivovammaliitto.fi 2017. Aivovammaliitto. <<http://www.aivovammaliitto.fi/aivovammaliitto/>> (luettu 5.5.2017).

Aivovammaliitto.fi 2017. Aivovammat. Aivovammaliitto.fi <<http://www.aivovammaliitto.fi/aivovammat/>> (luettu 10.1.2017).

Aivovammaliitto.fi Strategia vuosille 2015 – 2019. <http://www.aivovammaliitto.fi/wp-content/uploads/2015/04/STRATEGIA2015_2019.pdf>

Aivovammaliitto.fi 2017. Lue Aivoitusta (pdf). Aivovammaliitto.fi <http://www.aivovammaliitto.fi/wp-content/uploads/2015/06/Aivoitus-1_17.pdf>

Aivovammaliitto.fi 2017. Strategia vuosille 2015 – 2019. Aivovammaliitto.fi <http://www.aivovammaliitto.fi/wp-content/uploads/2015/04/STRATEGIA2015_2019.pdf>, (luettu 11.2.2017).

Aivovaurio.fi 2017. Aivovamman oireita. Aivovaurio.fi <<http://www.aivovaurio.fi/aivovamma/aivovamma/oireita/>> (luettu 10.1.2017).

Aivovaurio.fi 2017. Mikä on aivovamma? Aivovaurio.fi. <http://www.aivovaurio.fi/aivovamma/aivovamma/mika_on_aivovamma/> (luettu 10.1. 2017).

Heikkilä, Tarja, 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Ikävalko, Elisa 1995. Käytännön tiedottaminen, yhteisöviestinnän käsikirja. Inforviestintä.

Kortetjärvi-Nurmi, Sirkka, Murtola, Kaarina 2015. Yritysviestinnän käsikirja. Keuruu: Edita Publishing Oy, Otavan kirjapaino Oy.

Käypä hoito -suositus 2008. Aivovamma. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Neurologisen yhdistys ry:n, Societas Medicinae Physicalis et Rehabilitationis

Fenniae ry:n, Suomen Neurokirurgisen yhdistyksen, Suomen Neuropsykologisen yhdistyksen ja Suomen Vakuutuslääkärien yhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. <<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi18020#s17>> (luettu 20.3.2017).

Lindstam, Sirkku & Tiusanen, Otto & Warvas, Pia 2013. Historian lehti – Aivovammaliitto 20 vuotta. Porvoo: Painoyhtymä Oy.

Malmelin, Nando & Villi, Mikko (toim.) 2015. Mediajohtaminen: Näkökulmia muuttuvaan media-alaan. Helsinki: Gaudeamus

Marttila, Annamaria & Porthén, Anne & Warvas, Pia Aivovammaliiton viestintästrategia, hyväksytty 2015. (Materiaali tutkijan hallussa).

Powell, Trevor 2005. Pään vammat. Helsinki: Edita.

Pyhälähti, Minna Selkokieli ei ole sama asia kuin selkeä kieli 20.6.2016. Kotus.fi <https://www.kotus.fi/nyt/kotusblogi/minna_pyhalahti/selko-kieli_ei_ole_sama_asia_kuin_selkea_kieli.21357.blog> (luettu 20.4.2017).

Warvas, Pia 2014. Lukijatutkimuksesta opittua. Aivoitus-lehti 2/2014, 31

Vatanen, Reijo Painetun lehden menetetty tulevaisuus? 16.2.2012. Mediaviikko.fi <<http://mediaviikko.fi/kategoriat/epressi/uutinen/painetun-lehden-menetetty-tulevaisuus.html>> (luettu 20.4.2017).

Åberg, Leif 1997. Viestinnän strategiat Inforviestintä Oy WSOY Kirjapainoyksikkö,

Kysely

Tervetuloa kehittämään Aivoitusta!

Vastaamalla oheiseen lukijatutkimukseen autat toimitusta ja viestintätyöryhmää tekemään Aivoituksesta jatkossakin juuri sinua kiinnostavan lehden. **Nopeimmin voit vastata sähköisesti osoitteessa aiovammaliitto.fi/jasenille/kysely/** Voit myös täyttää tämän paperiversion ja panna sen postiin. Postimaksu on jo maksettu puolestasi. Kaikkien yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan Aiovammaliiton huppari ja t-paita, mutta voit vastata myös nimettömänä. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä nimiä yhdistetä vastauksiin. Vastaamiseen menee noin 10 minuuttia.

Vastaathan viimeistään sunnuntaihin 26.3.2017 klo 24 mennessä.

Lukijatutkimus on osa lehden toimittajan Pia Warvaksen medianomi (YAMK) -opintoja.

Lämmin kiitos avustasi!

Lisätietoja: Pia Warvas, pia.warvas@aiovammaliitto.fi, puh. 050 306 7916

Yleiset kysymykset Aivoitus-lehdistä

Miten mieluiten lukisitte Aivoitus-lehteä?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Painetusta lehdestä
- ☐ Pääasiassa painetusta lehdestä, mutta lisätietoja netti-lehdestä
- ☐ Pelkästään nettilehdestä
- ☐ Uutiskirjeenä
- ☐ Sosiaalisesta mediasta

Miten säännöllisesti luette Aivoitusta?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Luen lehden jokaisen numeron
- ☐ Luen noin joka toisen numeron
- ☐ Luen lehteä vain harvoin
- ☐ En lue lehteä juuri koskaan

Kuinka kauan yleensä luette tai selaillette Aivoitus-lehteä? Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ n. 15 min
- ☐ 15 - 30 min
- ☐ 1/2 h - 1 h
- ☐ Yli tunnin

Mihin Aivoitus-lehti tulee teille?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Kotiin
- ☐ Töihin
- ☐ Luen muualla

Kuinka pitkään olette lukenut Aivoitus-lehteä?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Luen sitä nyt ensimmäistä kertaa
- ☐ 1 - 2 vuotta
- ☐ 3 - 5 vuotta
- ☐ yli 5 vuotta

Kuinka usein haluaisitte saada Aivoitus-lehden?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ 2 kertaa vuodessa
- ☐ 4 kertaa vuodessa

- ☐ 5 kertaa vuodessa
- ☐ 6 kertaa vuodessa
- ☐ useammin

Mitä mieluiten luette Aivoituksesta?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Aiovammautuneiden ihmisten haastatteluita ja muita artikkeleita (= teemaosiota)
- ☐ Järjestöjen omia juttuja ja yhdistysten ja liiton toimintakalentereita (=yhdistysosiota)
- ☐ Sekä teema-artikkeleita että yhdistysosion juttuja yhtä mielellään

Mitä aihealueita toivoisitte Aivoituksessa käsiteltävän?

(Esimerkiksi perhe, urheilu, kuntoutus, terapiat, aivovamma ja yhteiskunta, yhdistysten esittelyt tms. - voitte kirjoittaa vapaasti itseänne kiinnostavia aihe-ehdotuksia.)

Kuinka moni lukee kanssanne samaa Aivoitus-lehteä?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Ei kukaan
- ☐ 1 henkilö
- ☐ 2 henkilöä
- ☐ 3 henkilöä
- ☐ 4 tai useampi henkilö

Kuinka tärkeäksi koette Aivoituksen itsellenne aiovamma-alan tietolähteenä? Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Erittäin tärkeäksi
- ☐ Melko tärkeäksi
- ☐ Ei kovin tärkeäksi
- ☐ Merkityksettömäksi

Mitkä väittämät kuvaavat parhaiten Aivoituksen teissä aikaansaamaa toimintaa tai suhtautumista?

- ☐ Kerron lukemistani artikkeleista muille
- ☐ Artikkelit saavat minut etsimään lisätietoa jutun aihepiiristä

- ☐ Yhdistykset toimivat -kalenteri saa minut lähemmään mukaan yhdistyksen tilaisuuksiin
- ☐ Koen saavani vertaistukea ja voimaa lukemistani artikkeleista
- ☐ Lehti ei herätä minussa mitään tunteita

Minkä kouluarvosanan annatte Aivoituksen artikkeleiden laadusta ja kiinnostavuudesta yleensä?

(1 = huonoin mahdollinen, 10 = paras mahdollinen)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Minkä kouluarvosanan annatte Aivoituksen ulkoasusta? (1 = huonoin mahdollinen, 10 = paras mahdollinen)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Minkä kouluarvosanan annatte Aivoituksen luettavuudesta? Voit miettiä arvosanaa antaessasi esimerkiksi juttujen pituuden sopivuutta, fonttien toimivuutta, kuvituksen onnistuvuutta ja muuta, mikä vaikuttaa lukuelämykseen (1 = huonoin mahdollinen, 10 = paras mahdollinen)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vapaamuotoista palautetta artikkeleiden kiinnostavuudesta, lehden ulkoasusta ja luettavuudesta.

Nyt Aivoituksessa käännetään ruotsiksi pääkirjoitus ja puheenjohtajan palsta. Onko nykyinen tyyli mielestänne sopiva?

- ☐ Nykyinen on sopiva
- ☐ Toivoisin enemmän ruotsinnoksia
- ☐ Toivoisin, ettei ruotsinnoksia olisi lainkaan
- ☐ Samantekevää

Aivoituksen 1/2017 arviointi

Valitkaa seuraavista mielestänne mielenkiintoisin artikkeli. Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Aivovammatietouden lähettiläs (Harri Hyvärisen haastattelu)
- ☐ Kerralla rysähti – kaikki muuttui (Annamaria Marttilan haastattelu)
- ☐ Aivovammapiireeri Simo Viitanen
- ☐ MONA asuttaa Jyväskylässä
- ☐ Klubitalosta päivätoiminnaksi (Virpi Vielman haastattelu)
- ☐ Keskittymiskykyä mindfulnessista
- ☐ Yhteen hiiheen puhaltien (Turun toiminnan esittelyä)
- ☐ Vertaisuudessa on voimaa (Jori Willandin haastattelu)
- ☐ Vammansa vanki (neljän naisen tarina)

Miksi valitsemanne artikkeli oli mielestänne mielenkiintoisin? Voitte halutessanne perustella valintaa.

Valitkaa seuraavista mielestänne mielenkiintoisin vakio-palsta. Valitkaa vain yksi vaihtoehto! Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Pääkirjoitus: Jäsenten asialla 25 vuotta
- ☐ Puheenjohtajan palsta: Hyvää syntymäpäivää, Aivovammaliitto!
- ☐ Yhdistyspalsta
- ☐ Tapahtumakalenteri
- ☐ Liitto tiedottaa

Miksi valitsemanne vakio-palsta oli mielestänne mielenkiintoisin? Voitte halutessanne perustella valintaa.

Valitkaa mielestänne mielenkiintoisin yhdistysosion juttu. Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Ehdolla kuntavaaleissa
- ☐ Liiton toimisto tutuksi
- ☐ Ilmoittaudu PääFestille
- ☐ Liikuntakeskus tukee Oulun yhdistystä
- ☐ Ilmainen iltapäivä Turussa

Miksi valitsemanne yhdistysosion juttu oli mielestänne mielenkiintoisin? Voitte halutessanne perustella valintaa.

Taustakysymykset

Sukupuolenne Nainen ☐ Mies ☐ En halua sanoa ☐

Työtilanteenne

- ☐ Töissä
- ☐ Eläkkeellä
- ☐ Sairauspäivärahalla tms.
- ☐ Työtön/opiskelija/kotona lapsen kanssa tms

Ikänne

- ☐ Alle 20 v
- ☐ 21 - 30 v
- ☐ 31 - 40 v
- ☐ 41 - 50 v
- ☐ 51 - 60 v
- ☐ Yli 60 v

Mikä on roolinne Aivoituksen lukijana?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Aivovamman saanut ihminen
- ☐ Omainen tai läheinen
- ☐ Alan ammattilainen
- ☐ Alan opiskelija
- ☐ Muu, mikä?

Mikä seuraavista väittämistä vastaa parhaiten teidän suhdetta aivovammayhdistyksiin?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto!

- ☐ Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, ja osallistun aktiivisesti sen toimintaan
- ☐ Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, ja osallistun satunnaisesti sen toimintaan
- ☐ Lähelläni on yhdistys tai ryhmä, mutta en juurikaan tai koskaan osallistu sen toimintaan
- ☐ Lähelläni ei ole yhdistystä tai ryhmää, mutta osallistun silti kauempana olevaan toimintaan
- ☐ Lähelläni ei ole yhdistystä tai ryhmää, enkä osallistu kauempanakaan olevaan toimintaan

Yhteystietonne, jos haluatte osallistua arvontaan

Jos haluatte osallistua arvontaan, antakaa nimenne ja osoitteenne. Nimi- ja osoitetietoja ei käytetä muuhun kuin vastanneiden kesken arvottujen tuotteiden arvontaan. Kertokaa samalla mahdollista voittoanne varten, minkä kokoisen hupparin tai t-paidan valitsette. Kiitoksia avustanne!

Kiitos vastauksesta.

Arvostamme, että käytitte aikaa palautteen antamiseen.

taita tästä ja nido

Vastaanottaja
maksaa
postimaksun

Mottagaren
betalar
portot

Aivovammaliitto ry
Pia Warvas
Tunnus 5008541
00003 vastauslähetys

VIESTINNÄN SUUNTALINJOJEN TYÖKALUPAKKI**Strategiseen tasoon liittyvät toimenpiteet**

Toimenpide	Aikataulu	Vastuuhenkilö	Seuranta/milloin
- Julkaistaan lehti painettuna versiona			
- Aletaan laatia näköislehti	- kartoitus syksyllä 2017 - käynnistys nrosta 1/2018	- toimittaja - järjestöassistentti	
- Tarjotaan mahdollisuutta tilata lisätietoa varten liiton uutiskirje	- vuodesta 2018	- järjestöassistentti - toimittaja	
- Laaditaan Aivoitukselle oma uutiskirje	- vuoden 2018 aikana	- toimittaja - järjestöassistentti	
- Hyödynnetään nettisivujen ajankoh- taista-osio	- tammikuusta 20018 alkaen	- tiedottaja	
- Selvitetään mahdollisuutta julkaista vuosittain ekstranumero	- vuodesta 2019 alkaen	- toiminnanjohtaja	
- Pääosan artikkeleista pitää tarjota vertaistukea tai uutta tietoa. Juttutyypinä suositetaan henkilöhaastatteluita.	- numerosta 1/2018 alkaen	- toimitus - lehtityöryhmä	
- Asia-artikkeleissa suositetaan kokonaisuutta, jossa haastatellaan asiantuntijaa ja asiakasta	- numerosta 1/2018 alkaen	- toimitus - lehtityöryhmä	
- Jokaiseen lehteen yksi omaisartikkeli	- numerosta 1/2018 alkaen	- toimitus - lehtityöryhmä	

- Jokaiseen lehteen yksi teema-artikkeli ilman ai-vovammapai-notusta	- numerosta 1/2018 al-kaen	- toimitus - lehtityöryhmä	
- Kiinnitetään huomio selke-ään kieleen	- numerosta 1/2018 al-kaen	- toimittaja	
- Pohditaan ää-nilehtimahdol-lisuutta	- vuoden 2018 aikana	- järjestöassis-tentti	
- Laaditaan tie-toiskuja pals-tanpäiksi	- numerosta 1/2018 al-kaen	- toimittaja - toimiston henkilökunta	
- Käynnistetään Vieraskynä-palsta	- numerosta 1/2018 al-kaen	- päätoimittaja - toimittaja	
- Käännetään jatkossakin ruotsiksi pää-kirjoitus ja pu-heenjohtajan palsta		- päätoimittaja - puheenjoh-taja - toimittaja	
- Selvitetään fontin esteet-tömyys ja vaihdetaan tarvittaessa	- alkuvuosi 2018	- järjestöassis-tentti	
- Käytetään teemaväreistä raikkaita sä-vyjä	- numerosta 1/2018	- taittaja	
- taitetaan ilma-vasti ja hyö-dynnetään va-lokuvia moni-puolisesti	- numerosta 1/2018	- taittaja	

Taktiseen tasoon liittyvät toimenpiteet

Toimenpide	Aikataulu	Vastuuhenkilö	Seuranta/milloin
- Etsitään jatku-vasti uusia haas-tateltavia	- nume-rosta 1/2018 alkaen	- toimittaja - päätoimittaja - lehtityöryhmä - toimiston henki-lökunta	

- Pyydetään juttu- ja haastateltava- vinkkejä jäseniltä	- syksystä 2017 alkaen	- järjestösuunnittelija - lehtityöryhmä	
- Mietitään vuosi- teemat 2020 ja 2021	- keväällä 2018	- lehtityöryhmä	
<ul style="list-style-type: none"> - Suhteutetaan ilmoitussivujen määrä niin, että vähintään 2/3 sisällöstä on juttuja - ilmoituksia 10 sivua, juttuja 20 sivua ja perusosio 10 sivua = 40 sivua - ilmoituksia 11 sivua, juttuja 23 sivua, perusosio 10 sivua = 44 sivua - ilmoituksia 12 sivua, juttuja 26 sivua ja perusosio 10 sivua = 48 sivua - ilmoituksia 13 sivua, juttuja 25 sivua ja perusosio 10 sivua = 48 sivua - ilmoituksia 14 sivua, juttuja 28 sivua ja perusosio 10 sivua = 52 sivua - ilmoituksia 15 sivua, juttuja 29 sivua ja perusosio 10 sivua = 54 sivua - ilmoituksia 16 sivua, juttuja 32 sivua ja perusosio 10 sivua = 58 sivua - 	- numero- rosta 1/2018 alkaen	- toimittaja - päätoimittaja	
- Aletaan toimittaa Yhdistykset toimivat -palsta yhdenmukaiseksi	- numero- rosta 1/2018 alkaen	- järjestösuunnittelija	
- Innostetaan yhdistyksiä kirjoittamaan seuraavasti: nro 1 Avy ja E-P, nro 2 Itä- ja Keski-Suomi,	- aloite- taan asian myymi-	- järjestösuunnittelija - toimittaja	- sopiva pi- tuus on 1 500 merkkiä sekä 2 – 3

nro 3 Kymenlaakso ja Oulu, nro 4 Päijät-Häme, Satakunta ja V-S	nen syksyllä 2017 - käynnistyy numerosta 1/2018		toiminnallista valokuvaa
---	--	--	--------------------------

Operatiiviseen tasoon liittyvät toimenpiteet

Lehtikohtaiset artikkeli-ideat (ylläpidetään koko ajan)	Haastateltava 1	Haastateltava 2	Huomi- oon otet- tavaa: yh- teystie- dot, aika- taulua jne.
1/2018 Terapiat ja sopeutumis- valmennus			
- Tanssiterapia	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Etäkuntoutus	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Fysioterapia heti ja myöhemmin	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Toimintaterapia heti ja myöhemmin	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Neuropsykologinen kuntoutus heti ja myöhemmin	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Vakuutuskuntoutuskeskus	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Omaisen rooli	- omaisen: kuka ja missä		
2/2018 Aivovaurion monet kasvot			
- MLL/Huvitus	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Ikäihmisen aivovamma	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		

- Aivokasvaimen jälkitila	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Anoksinen aivovaurio	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Aivoverenkiertohäiriö	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Punkin aiheuttama aivo-kuume	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Aivovamma ja epilepsia	- ammattilainen: kuka ja missä	- asiakas: kuka ja missä	
- Omaisen kuntoutumispolku	- omainen: kuka ja missä		
3/2018 Minä selvisin!			
- Eriasteisen aivovamman saaneiden ja heidän omaistensa selviytymistarinoita.	- omakohtaiset kokijat: ketkä ja missä		
4/2018 Iloa elämään			
- Aivovamman saanut harrastaa	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Vammaisurheilijan haastattelu	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Suomen vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n esittely	- asiantuntija-haastattelu		Jukka Parviai- nen, Hel- sinki
- Minkälainen urheilu sopii aivovamman saaneelle kuntoutusmielessä	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä	- omakohtainen kokija: kuka ja missä	
- Yhdistystoiminta harrastuksena	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Tavallisesta poikkeava yhdistystapahtuma	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Omaiselle voimaa harrastuksesta	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Aivovamman saanut harrastaa	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		

1/2019 Aivovamma ja yhteis-kunta			
- Aivovamman aiheuttamat kustannukset	- asiantuntija-haastattelu, kuka ja missä		
- Omaishoitajan arki	- omainen: kuka ja missä		
- Aivovammainen laitoshoidossa ja asumispalveluissa.	- Asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä	- omakoh-tainen ko-kija tai omainen: kuka ja missä	
- Aivovammatutkimuksia	- katsaus ja asi-antuntijahaas-tattelu: kuka ja missä		
- Miten aivovammojen diagnosointi on kehittynyt	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä		
- Mitä sote-uudistus tarkoittaa	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä		
- Mitä on esteettömyys	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä		
- Aivovamman aiheuttamat kustannukset/asiantuntijahaastattelut	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä		
2/2019 Yhdistystoiminnan kirjo			
- Esitellään mahdollisimman moni yhdistys ja ryhmä yhden jäsenen tai yhdistyksen järjestämän inspiroivan tapahtuman kautta			
3/2019 Ikäihmiset ja aivovamma			
- Tietoa ikäihmisistä ja aivovammoista	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä	- omakoh-taisen ko-kijan haastat-telu: kuka ja missä	
- Ikäihmisten kuntoutuksen haasteet ja mahdollisuudet	- asiantuntija-haastattelu: kuka ja missä		

- Aiemmin vammautuneen, mutta vasta ikäihmisenä diagnoosin saaneen haastattelu	- omakohtaisen kokijan haastattelu: kuka ja missä	- omaisen kokemus	
- Ikäihmisen haastattelu, joka on vammautunut lapsena tai nuorena, vinkkejä sopeutumiseen	- omakohtaisen kokijan haastattelu: kuka ja missä		
- Aivovammapoliklinikoiden esittely ikäihmisteen kautta	- Tampere, Turku, Oulu, Kuopio ja Helsinki		
4/2019 Lapset ja aivovamma			
- Vanhemman tai isovanhemman haastattelu siitä, kun lapsi vammautuu	- kuka ja missä		
- Tapaturmaisesti vammautuneet lapset ja nuoret Tatu ry:n haastattelu	- Kuopio		Timo Rautiainen
- Aikuisikään ehtineen lapsena vammautuneen haastattelu	- omakohtainen kokija: kuka ja missä		
- Miltä tuntui, kun vanhempi vammautui/vanhemman vamman varjossa varttuneen haastattelu	- omainen: kuka ja missä		
- Aikuisten sisarten haastattelu siitä, kun sisar vammautui lapsena	- omakohtainen kokija ja sisarus: ketkä ja missä		

Tuotantoaikataulut vuosille 2018 ja 2019

Lehti	Aineisto- päivä	Aineistot taittoon	Ilmoitusten aineis- topvä	Ilmoitukset painota- loon	Oikoluku	Ilmestyy
1/2018	pe 26.1.	ma 19.2.	pe 16.2.	pe 23.2.	ti 27.2.	vko 10
2/2018	pe 27.4.	ma 14.5.	pe 11.5.	pe 18.5.	ti 22.5.	vko 22
3/2018	pe 24.8.	ma 10.9.	pe 7.9.	pe 14.9.	ti 18.9.	vko 39
4/2018	pe 9.11.	ma 26.11.	pe 23.11.	pe 30.11.	ti 4.12.	vko 50

Lehti	Aineisto- päivä	Aineistot taittoon	Ilmoitusten aineis- topvä	Ilmoitukset painota- loon	Oikoluku	Ilmestyy
1/2019	pe 25.1.	ma 18.2.	pe 15.2.	pe 22.2.	ti 26.2.	vko 10
2/2019	pe 26.4.	ma 13.5.	pe 10.5.	pe 17.5.	ti 21.5.	vko 22
3/2019	pe 23.8.	ma 9.9.	pe 6.9.	pe 13.9.	ti 17.9.	vko 39
4/2019	pe 8.11.	ma 25.11.	pe 22.11.	pe 29.11.	ti 3.12.	vko 50